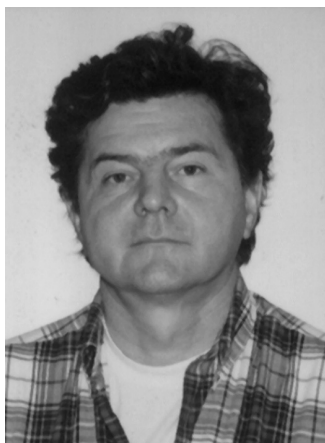

Радослав Павловић

ДЕВОЈКЕ

позоришни комад

Друштво је било у кризи. Муж је добио оштрава на послу, дошао је кући и испукао жену, она је уилакана испрчала и у ходнику угледала сина како пише по зиду, ишамарала га, дечак је изашао љути из куће и шућнуо ножом ње, ње је скићући побегла иза зграде и скочио на мачка који се сунчао, мачак се сјуррио кроз подрумски прозор, најрчао на неодрезног миша и појео га. Миш није могао да зна да је сирадао зашто што је друштво у кризи.

РАДОСЛАВ ПАВЛОВИЋ је рођен 1954 у Александровцу, Србија. Основну школу, гимназију и Факултет драмских уметности одсек драматургије, завршио у Београду. Живи као слободан уметник.

Позоришне праизведбе:

Савременик, СКЦ, 1978, *Шовинистичка фарса*, СКЦ, 1985, *Муке њо Живојину*, Југословенско драмско, 1986, *Браћа њо оружју*, Душко Радовић, 1987, *У њојрази за изгубљеном срећом*, Душко Радовић, 1989, *Мала*, Звездара театар, 1990, *Шовинистичка фарса 2*, Душко Радовић, 1991, *Живој Јованов*, Звездара театар, 1992, *Чаруџа*, Звездара театар, 1993, *Моја драџа*, Београдско драмско, 1994, *Шовинистичка фарса 3*, Продукција ЗАМ, 1995, Београд, Душко Радовић, 1995, *Моја мама*, Култ театар, 1998, *Видимо се у Ден Хагу (Шовинистичка фарса 4)*, Култ театар, 1998, *Три боје дуџе*, Славија театар, 2000, *Једанаест недеља*, Југословенско драмско, сцена Бојан Ступица, 2000, *Програм уживо*, Култ театар, 2001, *Слајке усне младосџи*, Култ театар, 2003.

Тренутно на београдским сценама играју представе *Моја мама*, *Три боје дуџе*, *Програм уживо*, *Слајке усне младосџи*.

Филмови снимљени по сценаријима Радослава Павловића:

Пикник у Тојоли, р. Зоран Амар, 1980, *Сџејенице за небо*, р. Мирослав Лекић, 1982, *Живејџи као сав нормалан свејџ*, р. Милош Радивојевић, 1983, *Прљави филм*, р. Душан Сабо, 1987, *Хајде да се волимо 3*, р. Станко Црнобрња, 1990, *Мала*, р. Предраг Антонијевић, 1990, *Балканска њравила*, р. Дарко Бајић, 1996, *Волим ње највише на свејџу*, Предраг Велиновић, 2003.

Радослав ПАВЛОВИЋ

ДЕВОЈКЕ
Позоришни комад

ЛИЦА

АНА БРЗАКОВИЋ

КАТАРИНА БРЗАКОВИЋ, њена сестра

ЉУБО БРЗАКОВИЋ, њихов отац

БОРКА, Љубина сестра, адвокат

ЖИВАДИН ДУЊИЋ, ујак Анин и Катаринин

ЦАНЕ, кројач

ЋИЛИ, ђак

КАРЛО, његов отац

ЋИРКОВИЋ, директор фабрике

ГРАДСКИ СВЕШТЕНИК

ЦОЛЕ, сеоски свештеник

ПРВИ ПОЛИЦАЈАЦ

ДРУГИ ПОЛИЦАЈАЦ

ПОЗОРНИК

грађани, радници, купачи

Радња се дешава у индустријском граду на реци у унутрашњости,
топлог лета на самом крају двадесетог века.

1.
ГРАД
Љубо, Ана

Зграда са почетка века, калдрмисана улица и зводени канделабри, урбани декор разних мода. Силолови испред ресиорана са лажним римским стиловима окружени оградом од цвећа.

За једним сиолом седи Љубо Брзаковић, четрдесет година ситар, снажне грађе, у оделу са кравајом. Пијан. Лейо је. Велика врућина.

Улицом иде Ана Брзаковић, шеснаест година ситара, у изношеној лейњој хаљини и сандалама, лепа и вишка, почешљане косе.

АНА: Тата.

ЉУБО: Приђи.

АНА: Немој да ме бијеш.

ЉУБО: Нећу. Седи. Чему имам да захвалим вашу посету?

АНА: Немој да ми говориш ви, љутиш ме.

ЉУБО: Ви сте Ана особа од значаја и угледа у овом граду. А по чему је овај град важан? Не знате? Зато што у њему живи и пати Љубо Брзаковић. Где ти је сестра?

АНА: У Крагујевцу.

ЉУБО: Шта ће она тамо?

АНА: Иде у учитељску школу.

ЉУБО: Како ја за то не знам? Одмах да јој јавиш да се врати кући. Шта си хтела? Паре? Нема.

АНА: Хоћу да будеш као други очеви. Само то.

ЉУБО: Био сам ја добар док ми нису заболи нож у леђа, дршка се не види. Сад сте се сетили да ме поправљате.

АНА: Гладна сам.

ЉУБО: Једи.

АНА: Немам пара.

ЉУБО: Заради.

АНА: Како да зарадим?

ЉУБО: Радом.

- АНА: Ти си мој отац, помози ми.
- ЉУБО: Клекни и моли за опроштај а ја ћу да размислим да ли ћу да ти опростим.
- АНА: Шта сам погрешила?
- ЉУБО: Љубав према оцу ниси показала кад је њему било тешко.
- АНА: Клекла сам.
- ЉУБО: Види је, мала трговкиња, биће нешто од тебе. Наградићу те. Жалим случај, ништа није остало, мало ваздуха у цеповима. Немој да будеш гладна, иди кући и стрпи се до вечери, стиже храна. Месецима ћете да се гостите ти и твоја сестра. и кад год залогаш узмете, реците, то нас он, наш отац Љубо храни. Моје ћерке ће јести јер ако оне не буду јеле, ја ћу неког да поједем. Дођи. Један шамар да брже порастеш.
(Удари јој шамар)
Збогом.
- АНА: Какав си ти диван отац био, само кад би могао да се сетиш и опет такав да будеш.
- Оде.
- ЉУБО: Био сам. Било па се спомињало.

2.

ЦАНЕТОВА РАДЊА

Ана, Цане

Продавница одеда и бомбона. Ошварају се враица, над њима удари звоно, улази Ана. Љубазно јој прилази Цане, прешао седамдесетју, одевен као добар кројач, живахан и лукавог погледа.

- ЦАНЕ: Изволите госпођице.
- АНА: Хоћу да купим хаљину. Најјевтинију коју имате.
- ЦАНЕ: Бирајте, договорићемо се, бићу срећан да вам испуним сваку жељу.
- АНА: Имам ја новац али не волим скупе ствари. Моји родитељи су богати, живе у Енглеској.

- ЦАНЕ: Енглеска је велика земља.
- АНА: У колеџу у који идем има деце из Колумбије, Венецуеле, Кувајта, сви се овако одевамо, носимо такорећи поцепану одећу.
- ЦАНЕ: Због безбедности. Правилно.
- АНА: Долазим овамо сваког лета, бака ми живи ту. Седнем у авион до Београда, после стопом, тако највише волим.
- ЦАНЕ: Ви сте рођени под срећном звездом, могу само да вам завидим. Ја једино својим пореклом могу да се похвалим, неким иметком не. Ја сам ванбрачни син краља Петра II, несрећног краља Југославије. Да, он је био мој отац. Рођен сам у страсној вези коју је имао са ћерком војводе од Кента. Авај он је болестан умро а њу је давно још појео лав у Кенији. Ништа ми нису оставили.
- АНА: Ова ми се допада, колико је цените?
- ЦАНЕ: Дозволите да вам је поклоним.
- АНА: То није могуће, моји родитељи би се јако наљутили.
- ЦАНЕ: Не морате да им кажете, нека то остане наша тајна.
- АНА: Обући ћу је одмах. Не морате да окрећете главу, немам шта да кријем, знам да сам лепа.
- ЦАНЕ: Испао вам је новац.
- АНА: Не носим ја новац.
- ЦАНЕ: Сигурно вам је мајка кришом ставила бојећи се да ће вам устребати. Мој није мора бити ваш. Узмите своје и дођите опет, ви и ја и поред значајне разлике у годинама имамо заједничку особину, волимо лепе приче.
- АНА: Довиђења. Купила бих ове бомбоне, боја ми се допада.
- ЦАНЕ: Није на продају.
- АНА: Него шта се са њима ради?
- ЦАНЕ: Дају се дамама које воле да се љубе. Једна бонбона, један пољубац.
- АНА: Пробаћу да видим какве су па ћемо да се договоримо. Киселе су сва су ми се уста скупила. Ништа од пољупца.
- ЦАНЕ: Укусне су оне него се ти претвараш.

- АНА: Не познајем ја тебе, али моја тетка каже, тај је крао, ваш отац се још није био родио. Јуриле га разне полиције, учесник пљачке столећа у Француској. и тако то.
- ЦАНЕ: Истину говори тетка.
- АНА: Био си у затвору?
- ЦАНЕ: Био сам.
- АНА: Колико, ако није тајна?
- ЦАНЕ: У више наврата једанаест година.
- АНА: Како је тамо?
- ЦАНЕ: Ништа не ваља.
- АНА: Имаш ли жену?
- ЦАНЕ: Четири пута срећно разведен.
- АНА: Имаш девојку?
- ЦАНЕ: Много девојака.
- АНА: Их. Једну? Две?
- ЦАНЕ: Три.
- АНА: Воле те?
- ЦАНЕ: Воле.
- АНА: Лепо се смејеш. Ја код куће стално плачем а ти си ме орасположио својим лажима. Ја стално лажем, ту смо слични. Љубу Брзаковића познајеш?
- ЦАНЕ: Чуо сам за њега.
- АНА: Он ми је отац. Мајка ми је у болници.
- ЦАНЕ: Зашто?
- АНА: Нешто је пала па се повредила.
- ЦАНЕ: Понеси јој ово од мене ту има посланица, да поврати снагу.
- АНА: Не користи она то, хране је на оне цевчице. Колико има сати? Ух, журим. Ево руке господине, мило ми је да смо се упознали и дружили. Кад те сретнем у граду, прићи ћу ти и пољубићу те.

Ана оде.

3.
ЖЕЛЕЖНИЧКА СТАНИЦА
Ана, Катарина

Провинцијска железничка станица. Неколико људи на перону, Ана. Нестрпљиво шећа. Воз улази у станицу, из воза излази девојка дуге плаве косе, седамнаест и по година стар, без бриљага и боса. Ана јој бриљирчи, загле се и дуго стоје ћућећи.

АНА: Сваки дан те чекам. Овај воз касни двеста четрдесет минута.

КАТАРИНА: Тек јутрос сам добила телеграм.

АНА: Послала сам га пре три дана.

КАТАРИНА: Газда ми га је јутрос дао.

АНА: Где су ти ствари?

КАТАРИНА: Код газде, нисам платила кирију, вукао ме је да легнем са њим, побегла сам боса, сакрио ми је патике.

АНА: Јадна моја Катарина.

КАТАРИНА: Два дана је крио телеграм од мене, животиња. Одгризла сам му уво, надам се да јесам. Како је мама?

АНА: Лоше. Шта ће бити са нама?

КАТАРИНА: Шта то носиш?

АНА: Храну. Сигурно си гладна, да једеш.

КАТАРИНА: Одакле ти новац?

АНА: Дао ми Љубо.

КАТАРИНА: Ана, питам те, одакле ти то?

АНА: Цане кројач ми дао паре.

КАТАРИНА: Била си код тог човека? Он држи куплерај у кући, иди врати то места, све.

АНА: Нећу.

КАТАРИНА: Дај ми то.

АНА: Ти си луда. Шта ћемо да једемо?

КАТАРИНА: Ништа. Дај.

Узме кесу и баци је на бруџу.

- АНА: Будало. Хтела сам да те обрадујем.
- КАТАРИНА: Где је Љубо?
- АНА: Не знам. Бије ме сваки дан.
- КАТАРИНА: Зар је постало тако страшно?
- АНА: Док сам те чекала прочитала сам у новинама како постоји једна звезда, бела, Сиријус Б се зове, патуљаста је али има огромну густину и тешка је као Сунце. Кад би неко са Сиријуса донео само шаку његове материје, она би била тешка милион килограма. Кад бих имала ту шаку, да је ставим Љуби на леђа.
- КАТАРИНА: Идемо да видимо маму.
- АНА: Касно је, неће нас пустити у болницу, пољубићемо врата.
- КАТАРИНА: Ко ће мене да спречи да видим мајку? Нико. Идемо.
Оду.

4.

ИСПРЕД БОЛНИЦЕ
Ана, Катарина

Ноћ. Седе на клупи.

- КАТАРИНА: Одакле ти та хаљина?
- АНА: Шта те брига. Поклонио ми Цане.
- КАТАРИНА: Наивна си.
- АНА: Сакрила сам кексе. Узми.
- КАТАРИНА: Једи ти.
- АНА: Нећу сама. Умрећемо Катарина, је ли тако? Ја не бих да умрем. Имам мало година, само шеснаест. Поцркали сви, да Бог да. Да ли то значи да ћемо морати у кревет са неким људима ако мислимо да једемо? Ићи ћу да просим. Кад би тата умро а мама изашла из болнице, имале бисмо пензију и лепо бисмо живеле. Она нас никад није тукла.
- КАТАРИНА: Нисам знала да је мама тако лоше. У какву беду нас је увукао, проклет да је. Како да ти помогнем? Како себи да помогнем?

- АНА: Има добрих људи. Наша мама је добра, немогуће да је једина.
- КАТАРИНА: Ја сам баксуз, живим и умрећу као баксуз.
- АНА: Утеши ме, помози ми, реци, добро ће победити, ми смо добри, реци то љубим те.
- КАТАРИНА: То је лаж.
- АНА: Само реци, обрадуј ме.
- КАТАРИНА: Побеђује. Задовољна?
- АНА: Доказаћу ти да је истина. Видећеш.
- КАТАРИНА: Касно је. Идемо.
- АНА: Остаћу овде, хоћу да будем близу мами.
- КАТАРИНА: Отераће нас.
- АНА: Прећи ћемо на другу клупу. Бојим га се.
- КАТАРИНА: Ја се не бојим. Ти имаш мене ја имам тебе, разумеш? Дужи се.
- АНА: Добро. Катарина, ти се тамо, на школи, била заљубила?
- КАТАРИНА: Јесам.
- АНА: Волиш га?
- КАТАРИНА: Више не.
- АНА: Причаћеш ми једном?
- КАТАРИНА: Причаћу ти.
- АНА: Можда је то решење, да се удамо, онда ће наши мужеви да нас штите?
- КАТАРИНА: Ана, молим те.

Оде, Ана за њом.

5.
СТАН БРЗАКОВИЋА
Ана, Катарина, Љубо

Зора. Раднички стан. Катарина буди Ану.

АНА: Шта је било?

КАТАРИНА: Љубо је дошао.

АНА: Јој, где је?

КАТАРИНА: У соби, спава, зелен је, као да ће да умре.

АНА: Дише ли?

КАТАРИНА: Кашље, шкргуће, мљацка, дува...

АНА: Ја сам се наспавала, идемо.

КАТАРИНА: Ана, слушај ме, узећемо јастук, ставићемо му на главу и сеићемо на њега, да га удавимо. Нико неће знати.

АНА: Ти ниси нормална, он је наш отац, хајдемо боље у биоскоп. Устаје, чујеш ли? Бежимо.

Изађу, улази Љубо.

ЉУБО: Ја сам, цар Гркљан, све ћу да вас потаманим. Хало присутни, где сте укућани? Уја? Сањам ја како сам пао са терасе, сањам и пробудим се, видим, сав сам изгребан и прашњав. Излазе ми снови на кожу. Децо, девојке? Одмах да сте се створиле овде. Изашла копилад, дангубе по граду. Научиће вас Љубо памети, прво школу завршити па онда... ко ме то зове одоздо? Знате ли ви грађани колико има сати? Ко то виче, Љубо? Ти си сестро моја, Боркице? Шта хоћеш? Какав је парастос? Чијем оцу? Нашем оцу данас парастос? Ја заборавио. Силазим. Е, Борка, купи једну флашицу, љуби те бата, да имамо тати за душу. Иди ти, стижем те ја. Колико сам га волео толико сам га и запамтио.

Изађе.

6.
РЕКА
Ана, Катарина

Сплав на широкој и њилијској реци, прошараној шљунком и са њо неким вром. Собица, мали њрем, њу је и вода која њече испод.

Вруће лејње ѡрејодне. Ана и Каѡарина ѡкушавају да застју на ѡрему.

АНА: Сећам се кад је отац правио овај сплав, имала сам шест година и он ме је носио на раменима. Биће врућ дан. Зашто плачеш?

КАТАРИНА: Никада нећу бити учитељица. А толико сам желела. Да учим децу у неком далеком селу на врх планине, где је ваздух чист и људи поштени.

АНА: Катарина нећу да просим, нећу да гладујем, нећу да спавам по сплавовима, нећу да се скидам пред маторим мушкарцима, хоћу да живим као сва просечна, глупа и лења деца. Пропале смо, је ли тако? Реци ми истину, бићу све што нећу да будем? Чекала сам да дођеш и помогнеш ми, знам да плачем и без тебе. Немам чарапе, обућу, хаљину перем увече и облачим ујутру, не памтим леп сапун, цепам крпе и стављам под себе. Нећу да се продајем, видим како ме гледају на улици, чекају ме да још огладним. Катарина, заштити ме. Лепе смо, шта нас брига. Лепа сиротиња и лепа беда.

КАТАРИНА: Отићи ћемо одавде. Што даље.

АНА: Ено га, Ђили, најбољи ђак гимназије. Презива се Илић а зову га обрнуто, Ђили. Добитник свих државних награда, касапинов син, они једу сваки дан. Једини је који ми се допада. Кад порастем, удаћу се за њега. Читаву ову годину кружи око мене а неће да ми напише ни један писмени, каже, ти си паметнија од њих, напиши сама. Будала. Идем да шетам. Хоћеш са мном?

КАТАРИНА: Спава ми се, две ноћи сам на ногама.

АНА: Лаку ноћ. Ако ми у сну будеш писала писмо, да знаш адреса је Ана Брзаковић, Ведро небеса, бб.

Оде.

7.
ОБАЛА
Ана, Ђили

- ЂИЛИ: Здраво Ана.
- АНА: Здраво Ђили. Ниси ме заборавио?
- ЂИЛИ: Нисам.
- АНА: Има у школи више твојих диплома окачених него нас
ђака.
- ЂИЛИ: То се директор и мој отац праве важни. Мени је свеједно.
- АНА: Где су ти другови?
- ЂИЛИ: Избегавам их, досадни су. Јеси ли срећна?
- АНА: Глупо питање, али одговорићу ти. Овако: ујутру нисам,
после подне јесам, увече сам очајна.
- ЂИЛИ: Срећан човек се гоји леношћу као свиња кукурузом, сре-
ћан човек је слепац.
- АНА: Нисам знала да ћу бити срећна зато што сам несрећна.
- ЂИЛИ: Ово време нема одговор ни на једно питање. Зато што не
живи истина. Она је једино сунце које нас може огрејати.
- АНА: Волим ја да те слушам. Обично носиш књигу са собом.
- ЂИЛИ: Данас ме боли глава па идем празних руку, имам честе
главобоље. Отац каже учи, мајка каже учи, баба каже учи,
само пас ћути. Прочитаћеш једном у новинама, дечак узео
очеву ловачку пушку, убио оца, мајку, опет је напунио и
убио бабу.
- АНА: Ја нећу никог да убијем.
- ЂИЛИ: То се не планира, то тако, дође. Ана, хоћу да ти кажем,
спреман сам да поделим са тобом све твоје проблеме, да их
носимо заједно.
- АНА: Хвала. Питаћу те једном нешто.
- ЂИЛИ: Шта?
- АНА: Има времена. Здраво, одох да шетам.
- Оде.*

8.
БОРКИНА КУЋА
Борка, Љубо, Карло

Борка седи за радним столом, сјиси, њајири, озбиљна и њривљачна, четрдесет година сјара. Улази Љубо, бучно у друштву малој и дебелој човека, Карла.

- БОРКА: Где си ти Љубомире на парастосу?
- ЉУБО: Ево да ти кажем како је било: спремим се ја и пођем, сретнем једног пријатеља, сретнем другог пријатеља, сретнем Карла. Ово је моја сестра, ово је Карло.
- КАРЛО: Знамо се ми, двадесет година не видех згоднију жену и бољег адвоката. Мој син иначе, први у школи и на свим такмичењима...
- ЉУБО: Седи Карло, кад те ја упознајем имаш да се правиш да је не познајеш и тако даље. Сестро, понуди људе да попију нешто. Прво смо пили у библиотеци па смо онда прешли код Карла у касапницу. Пије Карло, чудо једно. Изволи пријатељу, гледај и бирај. Четрдесет година, педесет шест кила, све зубе има, није рањавана, болести нема, рођена моја, прсте да полижеш.
- КАРЛО: Ждребица, изразита.
- ЉУБО: Правилно. Може по кући да ти ради, на суду да те брани, кревет да загреје а можеш да је користиш и на друге начине.
- БОРКА: Ти то мене продајеш?
- ЉУБО: Не. Мењам. Мени Карло теле а ја тебе Карлу.
- КАРЛО: Узимам.
- БОРКА: Карло поштовани, Љубо већ има трговачког искуства, продавао је зграду општине, градски парк, туђу циглу, мој Љубо је човек живахног духа.
- КАРЛО: Шта се ти мешаш, разговарам са човеком, него узимај ствари и крећи.
- ЉУБО: Браво Карло.
- БОРКА: Врата су ти тамо. Вуци се напоље, никад више да ниси ушао у ову кућу, јасно?

- ЉУБО: Рекох ли ти, првокласан темперамент.
- КАРЛО: Није у реду.
- БОРКА: Марш.
- КАРЛО: Довиђења.
- Оде.*
- БОРКА: Своју једину сестру продајеш, није лепо.
- ЉУБО: Хоћу ћеркама храну да набавим, обећао сам, а код мене реч је закон, одржаћу је или идем у смрт.
- БОРКА: Купићу им ја и однети, могао си да ми кажеш а не да ми доводиш олош у кућу.
- ЉУБО: Ти си Борка први човек међу људима. Сваки дан ћу да те продајем. Не, отићи ћу ја. Свој новац кад добијем а то ће бити ускоро, први авион и у Рио де Жанеиро, Бразил. Седнем на плажу, ниси видела ту плажу? Копакабана. Огромна. Ставим шешир на главу, изујем се и гледам у пучину. Пре подне се сунчам, ноћу шетам, са шеширом. У том песку Копакабана ћу да умрем.
- БОРКА: Мораш да спаваш.
- ЉУБО: Нема сна за мене, прошло је то.
- БОРКА: Хоћеш ли да једеш?
- ЉУБО: Хоћу. Тебе ћу да поједем.
- БОРКА: Били су из полиције код мене, тражили су те.
- ЉУБО: Нашли су ме.
- БОРКА: Зашто ми не говориш? Шта су хтели?
- ЉУБО: Нудили папир да потпишем, да сам је ја као гурнуо са балкона, пошто сам јој као претходно нанео као тешке повреде. Није истина, браћо, кажем им ја, али ако је земљи тако тешко што Љубо хода по њој, водите ме, стрелајте ме.
- БОРКА: Ти си невин.
- ЉУБО: Знаш. и њој су тај папир носили.
- БОРКА: Потписала је?
- ЉУБО: Не знам.
- БОРКА: Сазнаћу. Грешка је што си са њом правио породицу.

ЉУБО: Ја њу волим. Води ме у болницу да је обиђемо.
 БОРКА: Не могу очима да је видим.
 ЉУБО: Дај ми паре руже да јој купим.
 БОРКА: Било би ти најпаметније да је заборавиш.
 ЉУБО: Не могу.
Оде.

9.

СТАН БРЗАКОВИЋА
 Ана, Катарина, Љубо

Ноћ, девојке сјавају, улази Љубо, њали свейло.

ЉУБО: Дужи се, седај, мируј и ћути, стигао је цар Гркљан, ја. Искажите дужно поштовање своје родитељу. Песму хоћу да чујем.
 КАТАРИНА: Хоћу да разговарамо.
 ЉУБО: Кад ја са неким разговарам онда само ја причам.
 КАТАРИНА: Нећеш ти тако издржати ни годину дана.
 ЉУБО: Истину говориш пиле, само моја година је дужа од сваке календарске. Оседећеш ти за једну моју годину.
 КАТАРИНА: Нећеш ти доживети да ме видиш седу.
 ЉУБО: Мрзимо се, а? Ја поштујем искрена осећања, и оца кад мрзиш. А ја обрнуто, ја вас волим, и то много. Ето како ја вама враћам, љубављу.
 КАТАРИНА: Никог ти не волиш човече.
 ЉУБО: Ћути, сад ћу шаком да те ударим, крв ће да шикне.
 АНА: Немој тата.
 ЉУБО: Нећу. Само јој реци кад је будеш видела да ћути као што је и до сад ћутала. Друге ја планове имам, велике. Прекинућу са овим животом и отићи ћу у свет. Има тих богатих и усамљених жена које чекају да се појави веран и чврст мушкарац. Само ћу банути и рећи “здрavo, дошао сам”. А онда доколица, приједи, путовања. Ви мене не слушате?

- АНА: Слушамо те тата.
- ЉУБО: Ова се прави да не чује, све очима врти и погледа у таваницу. Хоћеш да попијеш мало?
- КАТАРИНА: Нећу.
- ЉУБО: Гутљајчић? Да видиш како је са ове стране стварности, какав мрак. Гледате ви мене, гледате. Да имам сина, он би ме давно убио, а вас две само цмиздрите.
- КАТАРИНА: Зашто је мама у болници?
- ЉУБО: Пошао ја у ту болницу а прво да купим цвеће. Нема цвећа. И нисам отишао. Мене питаш? Одкуд знам. Болесна је ваљда. Бол, болест, бол – ница, бол неки има. Ти то мене саслушаваш? Причу си неку чула? Лажу ћеро, завидни што лепо живимо. Рекла би ти још нешто само се бојиш да те не одаламим. Седи. Ово је твоја кућа. Све ће тата вама да остави.
- КАТАРИНА: Изударај нас па иди својим послом, пусти нас да спавамо.
- АНА: Ја нећу да ме бије.
- ЉУБО: Личност вашег оца је сложена, дубока и непредвидива. Од неког времена, на мене гледају као на негативног јунака, тако им је најлакше да ме и докрајче. Затекао сам се на свету сам. Немам никога, само вас две.
- КАТАРИНА: Имаш ти Борку.
- ЉУБО: Јесте, само вас три. А њу највише волим, четврту, моју Ружицу. Она својом добротом окајава моје грехе.
- КАТАРИНА: Зашто си је онда тукао?
- ЉУБО: Можда многи могу да се похвале да су љубили моју Ружицу, али нико да је волео као ја. А варала ме је, гледао сам овако као што вас гледам.
- КАТАРИНА: Лажеш, подло лажеш.
- ЉУБО: Како би било лепо, да је лаж, само да не знам, то би ми много значило. Питајте људе, изађите, чија је Љубина Ружица, наша, рећи ће.
- КАТАРИНА: Нећу да те слушам.
- АНА: Ја те слушам.
- ЉУБО: Ти си Ана добра, а ти матора ништа не ваљаш. На тату си.

- КАТАРИНА: Мани ме се човече, болестан си.
- ЉУБО: Од које болести?
- КАТАРИНА: Луд си, од лудила.
- ЉУБО: Чујеш ли ти Ана како она са оцем разговара? Не, нећу да те бијем, ја ћу тебе да поједем.
- АНА: Ми смо твоја деца.
- ЉУБО: Своју децу, него шта. Ја сам вас хранио, ја ћу да вас једем.
- АНА: Престани молим те, бојим се.
- ЉУБО: Не морам вас, неког другог ћу. Замисли вест: човек појео човека или дете, и шта би било? Стрпали би ме у лудницу. Држава би ме хранила, ручкић, лекић, књигу би о мени написали, постао бих славан. Вест би обишла планету. Ви сте их појели господине? Да. Јесам. Зашто? Био сам гладан.
- КАТАРИНА: Ниси ти гладан него жедан.
- ЉУБО: Ана, донеси ми онај гајтан од пегле. Добићете батине какве до сада нисте. Нове батине.
- КАТАРИНА: Бежи Ана.
- АНА: Закључано.
- КАТАРИНА: На терасу.
- Побегну.*
- ЉУБО: Хеј грађанке, не можете да ми побегнете, немате крила. Види, спустиле се низ громобран. То су вам данашња деца. Шта ја то радим? Шта се дешава са тобом Љубомире?

10.
ЦАНЕТОВА РАДЊА
Цане, Живадин

Улази човек пјридесет̄ година с̄тар, евројско̄ изгледа, дӯге косе.

- ЖИВАДИН: Дobar дан. Вруће.
- ЦАНЕ: Било је и топлијих година па смо преживели.
- ЖИВАДИН: Хоћу одело да наручим.

- ЦАНЕ: Не шијем више.
- ЖИВАДИН: Закаснио сам дакле. Знам вас као чувеног кројача, умели сте да направите господина од човека.
- ЦАНЕ: Било па прошло. Али имам случајно овде дивних одела које су ми пријатељи донели из Италије кад су у оперу ишли, светске марке, цена, права ситница.
- ЖИВАДИН: Ја хоћу вашим рукама направљено, одело које ће ми донети срећу. Прво које сам имао, ви сте ми сашили. Док сам га носио, добро ми је ишло. Променио сам живот, треба ми ново одело. Добро, опростите што сам вас узнемирио.
- ЦАНЕ: Како вам је поштовано име?
- ЖИВАДИН: Живадин Дуњић.
- ЦАНЕ: Какво одело желите Живадине?
- ЖИВАДИН: Ви одлучите, цена није у питању, платићу вам унапред.
- ЦАНЕ: Није потребно. Дозволите да вам узмем меру. Одакле сте?
- ЖИВАДИН: Живео сам у Немачкој, Аустрији, Холандији, од јутрос овде.
- ЦАНЕ: Радите неки путујући посао.
- ЖИВАДИН: Музичар сам. Свирам цез. Вас се сећам из времена кад сте за два сата шили одело на пијаци у Краљеву, био сам дете, тада.
- ЦАНЕ: Никад нисам био у Краљеву.
- ЖИВАДИН: Знате ли Љубу Брзаковића?
- ЦАНЕ: Тај је некад био много јак човек. Потуче се испред биоскопа, дође милиција он избије и њих и онако љут дигне марицу и преврне је.
- ЖИВАДИН: Чуо сам за ту причу, не верујем.
- ЦАНЕ: Ја гледао. Дођем му неки далеки стриц, толико далек да он и не зна да смо родбина. Сестру има близнакињу, прелепа жена, повучена, иде улицом, гледа право, ником се не јавља, адвокат је добар, тако кажу.
- ЖИВАДИН: Њу знам, није се удавала.
- ЦАНЕ: Јесте једном, само пази да се не сазна, имају они своје тајне. Лепа прича.

- ЖИВАДИН: Могу ли да је чујем?
- ЦАНЕ: Била тек факултет завршила, у неког се инжењера заљубила, добар дечко из честите куће, удаје се. Дођу сватови по младу, али Љубо јој не да да изађе из дворишта. Шта ће сватови и родбина, виде упропасти Љубо прошњу, ухвате га и вежу за шљиву а њу одведу. Но, она се убрзо разведе. Има томе, млади су били.
- ЖИВАДИН: Где да нађем Љубу Брзаковића?
- ЦАНЕ: Тамо где станује.
- ЖИВАДИН: Био сам, нема никога.
- ЦАНЕ: Сигурно су на плажи, сви су тамо. Жена му је у болници.
- ЖИВАДИН: Знам, она је моја сестра.
- ЦАНЕ: Дођите по одело сутра ујутру.
- ЖИВАДИН: Хвала вам што сте разговарали са мном.
- ЦАНЕ: Срећно младићу, чините добра дела, дивота је гледати кад их неко производи.

Живадин оде.

11.
ИСПРЕД БОЛНИЦЕ
Ана, Катарина, Љубо

Сјара болница са оронулим зидовима и великим запушћеним њарком. Из зграде излазе Ана и Катарина, Љубо седи на клупи.

- АНА: Ено га Љубо.
- КАТАРИНА: Прави се да га не видиш.
- ЉУБО: Девојке!
- АНА: Тата, немој да нас бијеш.
- ЉУБО: Немој да причаш ту свакојаке глупости овде пред људима. Шта сте радиле у болници?
- АНА: Код мајке смо биле.
- ЉУБО: Ја никако да стигнем, послови ме заузели. Како је?
- АНА: Пробудила се једном на кратко па се опет изгубила.

- ЉУБО: Ништа не каже?
- АНА: Ништа. Били су полицајци неки, питали су нас да ли си је тукао и све такве ствари. Ми смо рекле да ништа не знамо.
- ЉУБО: Пала жена, шта имате да знате. Срамота што децу узнемиравају, разговарају ја са њима. Имате мало пара на зајам?
- АНА: Јуче смо јеле једном, данас ништа.
- ЉУБО: Питам. Слушајте вас две, ако нешто зуцнете и почнете да измишљате оно чега нема, у реку ћу вас бацити, у најдубљи вир. Кући сад, домаћи да радите.
- АНА: На распусту само тата.
- ЉУБО: Радите онда нешто корисно, стан спремите, оперите прозоре, помозите мајци док не оздрави. Брзо ће она, јака је то жена.

Оде.

- АНА: Да нас јутрос нису избацили из воза већ бисмо биле далеко.
- КАТАРИНА: О каквом возу причаш?
- АНА: Маштам тако, као да смо кренуле на пут са мамом. Мораћемо да је оставимо. Како ћемо са њом кад не зна за себе?
- КАТАРИНА: Морам негде новац да нађем. Пуно новца. Идемо кући.
- АНА: Ти си луда, видела си како су му очи кржаве, тући ће нас опет. Најрадије бих крај маме легла. Катарина, шта ћемо, ако она, ипак умре?
- КАТАРИНА: Неће. Вруће ми је, хајдемо на реку.
- АНА: Не иде ми се. Седећу овде, можда се мама опет пробуди. Она би знала да нам каже шта да радимо. Увек је знала.
- КАТАРИНА: Добро, чекаћемо до мрака.
- АНА: Гладна сам.
- КАТАРИНА: Иди пиј воде.
- АНА: Већ сам пила.
- КАТАРИНА: Иди опет.

12.
УЛИЦА
Живадин, Љубо

Љубо иде улицом, нервозан, другом ситраном иде Живадин, угледа га.

ЖИВАДИН: Љубо!

ЉУБО: Живадине, мили мој, да ли то мене моје очи варају? Тако сам весео што те видим. Дуго има како си био па си на нас заборавио, нема те да видиш како живимо и напредујемо. Много си пропустио. Ми смо овде јако пуно постигли за време твог одсуства. Погледај колико се изградило, очима да гледаш и очима да не верујеш. Умрла је провинција, сад сви живимо у великим градовима. Крила само добили.

ЖИВАДИН: Тражим те.

ЉУБО: Ево, нашао си ме, стојим пред тобом. и ја сам тебе тражио.

ЖИВАДИН: Где си ме тражио?

ЉУБО: У мислима својим. Нестао човек, не јавља се ни писмом ни телефоном, нисмо туђини, сестру сам ти оженио, род смо.

ЖИВАДИН: Дошао сам да водим децу. Биће код мене док се ово не среди.

ЉУБО: Имаш децу? Нисам знао, честитам, драго ми је да си и ти сазрео и постао родитељ.

ЖИВАДИН: Ану и Катарину водим.

ЉУБО: Оне су моја деца. Не можеш то да ми урадиш. Грешна ти душа, туђу децу да узимаш, на то закон као на криминал гледа. и теби су видим уши напунили, урадио Љубо неко зло, лажу, не веруј. Мене питај, ја ћу ти рећи шта је било. Ништа није било.

ЖИВАДИН: Страдаће деца крај тебе, види шта си од себе урадио.

ЉУБО: Драги и поштовани рођаче, прво, ја одлично изгледам, друго и треће ја децу не дам и нећу их дати. Али, да их продам, то хоћу.

ЖИВАДИН: Колико тражиш?

ЉУБО: Цену још нисам формирао, али гледам те рендгенски и кажем себи овај нема пара кокту једну себи да купи.

- ЖИВАДИН: Реци колико?
- ЉУБО: Ништа од посла.
- ЖИВАДИН: Ја их водим.
- ЉУБО: Не може ни кад би могло.
- ЖИВАДИН: Ја ти рекох. Збогом.
- ЉУБО: Можеш. Онда ћу ја на полицију а ти ћеш на робију. Танак си ти, дан затвора и два шамара не можеш да истрпиш. Пријатељу, брате, не узимај моје девојчице, оне су ми све.
- ЖИВАДИН: Зашто их бијеш, шта су ти деца крива, осакатићеш их.
- ЉУБО: Не бијем, лажу те. То се оне саме повређују, бије једна другу, стално их раздвајам, не познајеш ти женску децу. То је бре моје, могу да радим са њима шта хоћу, да их бијем, изнајмим, отерам, вратим, разумеш?
- ЖИВАДИН: Ти си зрео за лудницу, помоћи ћу ти да нађеш врата.
- ЉУБО: Дао си себи задатак? Води ме, ево ти обе руке. А кога ће тамо од нас двојице да задрже, то ћемо да видимо. Ти си већ био на нервном одељењу, имаш искуства, преварила те маца? Мила беше? Леп комад жене, чуо сам, и код нас долећу птице причалице.
- ЖИВАДИН: Немам ја шта са тобом о томе да причам. Отишла је па ће се вратити.
- ЉУБО: Неће, осетила је друге мушкарце, откотрљало се то.
- ЖИВАДИН: Беда си ти Љубомире.
- ЉУБО: Обрнуто, ја сам одличан отац, правим људе од њих, биће вучице, знаће у каквој шуми живе и ходаће без страха по њој. А ти хоћеш да их сачуваш од мене? Сачувај мене од мене, све друго, биће лако. Жиле, имаш неке паре на зајам, сутра ти враћам поштено. Хвала ти, увек си био човек.
- ЖИВАДИН: Дирни их још једном, прстом овако их такни, убићу те, два пута ћу те убити.
- ЉУБО: Може и тако мили мој, само хоћеш ли им тако помоћи? Ово је наш ујак, он је нашег татицу убио, тако ће те представљати? Пусти, Бог ће већ исправити као што је и покварио.
- ЖИВАДИН: Оне су анђели, дивне и паметне, изузетна деца, ти си слепац кад то не видиш.

ЉУБО: Јесу ли? Како такву децу да ти дам? Журим.
ЖИВАДИН: Полако Љубо.
ЉУБО: Полако рођаче. Знаш ли шта ћу са овим парама? Одвешћу моје анђеле на ручак.
ЖИВАДИН: Где су оне?
ЉУБО: Е, то је тајна.
Оде.

13.
БРОД НА РЕЦИ
Ана, Катарина, Љубо

*Сћари шлеј насукан на обалу, на њему мали ресторан од два сћола.
Породица Брзаковић руча.*

ЉУБО: Једете. Правилно, треба да једете. Да не крене ово чудо па да се стровалимо у воду?
КАТАРИНА: Овај брод није пловио седамдесет година, још од времена кад је река била пловна. Могло се ићи до Кладова, Београда и Будимпеште. На обали смо.
ЉУБО: Знам ја где смо, опет нешто не верујем. Укључи неко дете машину и сви се подавимо.
КАТАРИНА: Нема машину.
ЉУБО: Гледала си па знаш. Ти си механичарка? Причаш напамет. Једете ли?
АНА: Једемо.
ЉУБО: Више никад да вас нисам чуо како причате “мори нас Љубо глађу”. Греота је да лажете. Паметна је ова птица што цвркуће. Има став.
КАТАРИНА: Није то птица, то је радио.
ЉУБО: Паметне су оне више него што ми и слутимо, само се праве блесаве. Ко ће са људима да се петља. Хтеле сте да разговарамо. Разговарајмо.
АНА: Пустите нас да распуст проведемо код мамине родбине.

- ЉУБО: Пусто бих ја вас, него много смо везани, патио бих за вама дан и ноћ. Ништа не ваљају они, та мамина фамилија. Питам се рецимо, чиме је тај Живадин заслужио да га воле? Ничим. Површан човек, свирач. Ја се толико трудим око вас, осмехом једним ми нисте узвратиле. Ви морате моји војници да будете, само мени да се обраћате и само у мене да се кунете, једино мене да волите. Тад, горећу за вас.
- АНА: Ми тебе волимо.
- ЉУБО: Празне речи. Кад сам умро у пећи једном нисте дошле у болницу да ме обиђете. Нико није дошао.
- КАТАРИНА: Мама те је неговала, нама је бранила да те посећујемо, био си јако лоше воље.
- ЉУБО: Мене је моја сестра пазила, не бих био жив да нема моје сестре. А ви сте ишле по биоскопима, купалиштима и славама.
- КАТАРИНА: У граду постоји само један биоскоп.
- ЉУБО: Три пута на дан сте ишле исти филм да гледате, само чашу воде да ми не додате, било вам је тешко.
- АНА: Није истина, сваки дан смо долазиле и гледале у прозор твоје собе.
- ЉУБО: Знам ја истину. У вама нема љубави за мене, никад није било, волите овога, онога, само мене не. Какви сте ђаци? Никакви. Људи треба да постанете и мене старог да негујете. Ја сам већ сад страшно стар. То што одлично изгледам, то је само варка.
- АНА: Друга деца су сита и обучена, иду на море, очеви шетају са њима разговарају о будућности, и не бију их.
- ЉУБО: Завидимо? Тачно. Око нас живе срећни људи, срећни без икаквог разлога и заслуге. То је судбина. Једном узима другом даје по некој својој подлој и тајанственој логици.
- КАТАРИНА: Ти си наша судбина. Играш се са нама како хоћеш кад нема никог да нас заштити.
- ЉУБО: Ја ћу да вас заштитим.
- КАТАРИНА: А ко ће од тебе да нас штити?
- ЉУБО: Ја.
- КАТАРИНА: Тужно.

- ЉУБО: Јако тужно. Шта хоћете вас две од мене, реците брзо док сам добре воље.
- КАТАРИНА: Никад више да нас не удариш. Никад.
- ЉУБО: Рука да ми се осуши. Договорено.
- АНА: Новац, да живимо док школу не завршимо.
- ЉУБО: Даћу вам целу пензију. Даље?
- АНА: Да престанеш да пијеш.
- ЉУБО: Ево не пијем. Просуо.
- АНА: Никад више да не пијеш, ни сутра, ни прекосутра...
- ЉУБО: Никад. Још?
- АНА: Ништа више.
- ЉУБО: Брзо и лако смо се договорили. Ми смо права породица.
- АНА: Зашто маму не обиђеш?
- ЉУБО: Немам кад. Док сам био болестан, ваша мати није била поштена. Увече је улазила у једну кућу а ујутру излазила.
- КАТАРИНА: Како те није стид?
- АНА: А где смо биле нас две?
- ЉУБО: Ви сте спавале.
- АНА: Мајка је радила.
- ЉУБО: То ја и кажем, радила је што се не ради.
- АНА: Прала је и пеглала по туђим кућама да нас прехрани.
- ЉУБО: Дао Бог да исповраћате све што вас је тим трудом нахранила.
- АНА: Зашто лажеш?
- ЉУБО: Од тебе нема веће лажљивице, ти кад се налажеш тројица не могу да понесу.
- АНА: Ја лажем зато што ми је тешко а ти зато што си зао. Моје лажи су добре. Ти си огроман и страхан, али ако још једном нешто тако ружно за моју мајку кажеш, ја ћу, ја ћу да се обесим.
- ЉУБО: Оппростите што се смејем, смешно ми је. Дан си ми улепшала, облаке си растерала. Она мени прети собом, хоће да ме уплаши. Бу.

- КАТАРИНА: Није за сваког да прави децу.
- ЉУБО: Зашто сам вас правио? Било ми је велико задовољство. Лепо сте испале. Немате ви душу. Шта ће бити са вама децо, питам се.
- АНА: Обећао си да нећеш пити.
- ЉУБО: Нећу, од сутра. Не смем нагло да престанем може шлог да ме стрефи. Ти то не разумеш, ти мислиш, добро побеђује? Шипак.
- КАТАРИНА: Пустите нас да одемо у неки други град.
- ЉУБО: Ана, Катарина, ви сте мени све. Само ви можете да ме спасите, верујте у мене, волите ме. Видите, једног дана ће се овај град по мени звати, по мом подвигу и људи ће веровати у религију која ће носити моје име. Исус није имао деце. Ја имам.
- КАТАРИНА: Он је био добар човек.
- ЉУБО: Да је био добар не би га закуцали за тарабу.
- Катарина га њуње и побегне.*
- ЉУБО: Ударила ме је? Чекај ти мала, ти ћеш да платиш за сестру, нећу ја да останем дужан.
- АНА: Немој тата, гледају нас, срамота је.
- ЉУБО: Само мало, десет шамара и једна песница у леђа да бупне као добош, да ниси писнула, јуначки поднеси казну, ћути и покажи да си личност. Помозите детету људи, бије је човек, заштитите несрећницу, не окрећите главу, спасите је. Видиш, нема никог да ти помогне. Људи су гамад. Бежи, не могу никог да поднесем кад немам пара, плачи кући.
- АНА: Опрости тата.
- ЉУБО: Чуј њу, зашто да ти опростим?
- АНА: Зато што не могу да ти помогнем. Туци ме још ако ће ти бити лакше.
- ЉУБО: Бежи од мене.
- Ана оде.*

14.
РЕКА
Ана, Ђили

Ућекла звезда. Ђили сјоји на обали са кајом од харџије на ѓлави, долази Ана.

- ЂИЛИ: Ана, где си, бринем за тебе. Јуче ниси долазила. Колико имаш модрица... ко те је тукао?
- АНА: Нико, трчала сам и пала. Верујеш ми?
- ЂИЛИ: Верујем.
- АНА: Зашто?
- ЂИЛИ: Зато што ти кажеш да је тако.
- АНА: Допадаш ми се Ђили, не зато што си бистар, можеш да будеш и глуп, најглупљи, допадаш ми се. Отац ме је тукао.
- ЂИЛИ: Размишљао сам о теби.
- АНА: И до каквог си закључка дошао?
- ЂИЛИ: Ти мораш да се бориш. У борби није најважнија храброст него издржљивост.
- АНА: Вероватно је тако. Види га. Мрав у песку. Шта радиш ту? Готов си. Тако исто неки велики човек седи на још већој реци, притиска огромним ноктом и пита, "Ана, мала шта ћеш ти ту?"
- ЂИЛИ: За двадесет година ја ћу владати овом земљом. Сад ми је шеснаест а спремам се већ пет година. Гледам, слушам, учим, повлађујем, истражујем тачке ослонца. Наоружао сам се стрпљењем. Једног дана, дрхтаће преда мном. Изненадиће их тај тихи, љубазни човек који је у себи сачувао врело срце анархисте. Моја правда ће бити сурова, каква правда треба да буде. Оне који туку децу обесићу без суђења. Спаваћу у гвозденом кревету, ходаћу градом пешице, ти ћеш стајати крај мене и нећеш ми дати да заборавим како живе обични људи, и ово ће бити срећна земља. За двадесет година. Брзо.
- АНА: Ђили, хоћеш ли да спаваш са мном? Помери се два корака уназад, чује ти се срце како лупа, то ме засмејава. Ђили, нешто ће да се догоди ускоро, не знам шта али знам да ћемо сви бити изненађени.

ЋИЛИ: Чудна си.
АНА: Набави ми неки нож из месаре твог оца.
ЋИЛИ: Шта ће ти?
АНА: Не знам. Сад ми је пало на памет.
ЋИЛИ: Не смем.
АНА: А шта ти смеш?
ЋИЛИ: Да купим, имам уштеђевину. А, зашто си ме питала оно, малочас?
АНА: Зато што сам чекала да ти мене питаш па ми досадило да чекам. Здраво.
Оде.

15.
ПЛАЖА

Река. Плажа на обали. Ана и Катари́на у сиротињским кућаћим кошћимима.

КАТАРИНА: Где си ти? Зашто ниси побегла кад и ја?
АНА: Било ми га је жао.
КАТАРИНА: Гад. Узећу мајку и одвешћу је.
АНА: Како?
КАТАРИНА: Носићу је. Јака сам.
АНА: Катарина, сачекај још неколико дана, молим те. Доћи ће неко да нам помогне.
КАТАРИНА: Ко? Не знаш шта причаш од батина.
АНА: Вруће ми је. Не могу да дишем, идем у воду.
КАТАРИНА: Немој дубоко, не знаш да пливаш.
АНА: Нисам мислила да пливам, мислила сам да се удавим, теби ће самој бити лакше.
КАТАРИНА: Ти то озбиљно? Ударићу ти шамар.
АНА: Навикла сам ја на батине. Кад ми је овако са шеснаест како ће ми бити са четрдесет година? На шта год да

помислим, дође ми да заплачем. Кад бих имала велики дијамант, да га продам и да се склонимо негде, док не одрастемо.

КАТАРИНА: Биће све добро.

АНА: Ти и твој одвратни оптимизам. Како паре да зарадимо, то ми реци.

КАТАРИНА: Браћемо воће у Грчкој.

АНА: Немамо пасоше.

КАТАРИНА: Набавићемо.

АНА: Како ћемо да путујемо?

КАТАРИНА: Стопом.

АНА: Кад мислиш да пођемо?

КАТАРИНА: Ноћас. Изаћи ћемо на ауто пут и дићи палчеве. На Југ.

АНА: А мама?

КАТАРИНА: Оставићемо је.

АНА: То није поштено.

КАТАРИНА: Ја идем.

АНА: Ја не идем. Завидим свима који имају новац. Мрзим их. Погледај тамо, на другој обали, скупили се млади богаташи и веселе се. Даће Бог да се неко од њих удави. Чујеш музику? Ми овде гладујемо а они повраћају преједени. Није мени криво што они имају него што ми немамо ништа.

КАТАРИНА: Немој да им завидиш, обогатили су се у рату, на туђој несрећи, то је проклет новац.

АНА: Новац не мирише.

КАТАРИНА: Ту реченицу су они смислили, себе да утеше а нама да замажу очи. Мирише, како да не, и њихове ће куће горети. Полако.

АНА: Знам оног риђег и оног у зеленим гаћама. Види како му се мотор сија на сунцу. Тата му је директор фабрике. Уа педери! њихови су родитељи покрали нашег оца. Кад бих ја била река, било би ме брига за све, ослоним се на обале и ху, течем. Катарина, не могу да верујем, окрени се, види ко иде, како се само удесио. Жиле, ујко!

Долази Живадин, у новом оделу, са кишобраном и неколико кеса у рукама, са широким осмехом на лицу.

- ЖИВАДИН: Нашао сам вас, цуре моје миле, да вас погледам, па ви сте постале праве и опасне девојке, јадни ваши суграђани, полудеће за вама, биће и мртвих и рањених, гледам и не могу да верујем.
- АНА: Лажљивац стари, где си био две године? Дођи да се грлимо, дуго да се грлимо.
- ЖИВАДИН: Шта је Анчи, зашто плачеш?
- АНА: Волим да плачем.
- КАТАРИНА: Здраво Живадине.
- ЖИВАДИН: Добар дан Катарина, драго ми је да те видим, ти си сад глава породице, је ли? Ево поклона за моје девојчурке, воће као прво да ојачате витаминима ваша млада тела, у наставку два купаћа костима, задњи крик европских обала, одмах се пресвуците а старе баците у реку да отплове са лошим данима. За крај два шешира, летња дамска, да можете испод ока да жмирите а нико да не ухвати поглед ваших дубоких очију.
- АНА: Плажа ће да падне у несвест. Је ли то она Ана Брзаковић, незванична мис света? Како ми стоји? Падни у несвест.
- КАТАРИНА: Хвала ти што си дошао да нас обиђеш, ових дана, ми смо прилично очајне.
- ЖИВАДИН: Знам. Водим вас са собом.
- АНА: Ура! Куда?
- ЖИВАДИН: Куд пожелите.
- АНА: Ми смо малолетне, неће нас Љубо пустити.
- ЖИВАДИН: Пустиће вас мајка, није то проблем.
- АНА: Знаш да је у болници, био си код ње?
- ЖИВАДИН: Био сам.
- АНА: Шта ће бити са мамом?
- ЖИВАДИН: Шта би било, оздравиће.
- АНА: Ја у то не верујем.

- ЖИВАДИН: Узмите воће девојке. Уживајте, одмарајте се. Ране ће зарастати, модрице избледети, не брините. Починемо нови живот.
- АНА: Знаш ли још да свираш све инструменте које је човек направио?
- ЖИВАДИН: Никад нисам знао све, али учим.
- АНА: Ти си сила Жиле, знаш ли како Катарина пева, страва? Могла би да живи од музике а она коза учи за учитељицу.
- КАТАРИНА: Мене не занима провинцијски успех.
- ЖИВАДИН: Одвешћу те у Холандију, променићеш име, косу, одећу, певаћеш. Важи?
- КАТАРИНА: Имам ја других брига.
- АНА: Поведите и мене, ја ћу да служим пиће. Жиле, свираћеш ми на свадби?
- ЖИВАДИН: Сваки пут кад се будеш удавала, свираћу ти.
- АНА: Ево руке. Где ти је жена?
- ЖИВАДИН: Оставила ме.
- АНА: Е? Колико сте дуго били у браку?
- ЖИВАДИН: Две лепе године.
- КАТАРИНА: Зашто те је оставила?
- ЖИВАДИН: Престала је да ме воли.
- АНА: Кад ћеш да нам набавиш нову ујну? Наша стрина Борка изгледа моћно, само што је скот.
- ЖИВАДИН: Дај да ти ољуштим ту јабуку.
- АНА: Какав ти је то нож?
- ЖИВАДИН: Мој добар друг. Њим се ваш прадеда бријао у рату.
- АНА: Да видим.
- ЖИВАДИН: Кад порастеш.
- АНА: Жиле, научи ме да пливам, имам нов купаћи костим.
- ЖИВАДИН: Жао ми је Ана, други пут.
- АНА: А зашто ти носиш кишобран?
- ЖИВАДИН: Ако падне киша.
- АНА: Какве везе има, лето је.

ЖИВАДИН: Алергичан сам на воду.
АНА: Лажеш?
ЖИВАДИН: Кад ме је жена оставила, имао сам нервни слом, последица је алергија на воду.
АНА: Кучка. Како се переш онда?
ЖИВАДИН: Алкохолом.
АНА: Свашта. Идем да прошетам костим, да насекирам плажу. Пазићу се Катарина.

Оде.

ЖИВАДИН: Прелепо дете и препамерно. Љубо вас не да.
КАТАРИНА: Идемо са тобом.
ЖИВАДИН: Мораћемо да бежимо.
КАТАРИНА: Бежаћемо. Само да се са мајком опростимо, да је изљубимо. Разумеће она. Нико као она. Склони тај нож, плаши ме. Идем да пливам. Пресрећна сам што си дошао. Као да си са неба сишао.

Оде.

16.
ПЛАЖА
Ана, Катарина

Касније. Црно небо, њрве ошћире каји кише, ужурбано скуиљају сћвари и склањају се под надсћирешницу јавног куићила.

ЖИВАДИН: Стиже олуја, добро грми. Децо, да претрчимо до таксија или да чекамо?
АНА: Сачекаћемо. Ако покиснемо нећемо имати шта да обучемо, ми смо сиротиња.
ЖИВАДИН: Купиће вам ујко хаљине, радићу само да вас оденем.
АНА: Мени купи једну кратку хаљину да се не зна је л мајица је л хаљина.
КАТАРИНА: Дај ми кишобран.
ЖИВАДИН: Куда ћеш?

КАТАРИНА: Идем у други живот, остављам вас. Продаваћу кишобране, становаћу испод великог кишобрана.

ЖИВАДИН: Покиснућеш.

КАТАРИНА: Збогом. Не шалим се. Олуја ће дићи кишобран и однеће у једну земљу у којој живе нормални и честити људи.

ЖИВАДИН: Нема такве земље.

КАТАРИНА: Ризиковаћу. Купи други кишобран.

АНА: Немој да се глумираш, удариће те гром.

ЖИВАДИН: Пусту је, нека се игра.

Пукне гром, удари у кишобран, обори Катјарину.

АНА: Јој сестро, шта си урадила, немој да ми умреш Катарина.

КАТАРИНА: Није ми ништа, није ми ништа, Жиле извини за кишобран.

ЖИВАДИН: Добро си?

КАТАРИНА: Јесам, добро сам.

ЖИВАДИН: Сигурно? Идем да нађем кола.

Оде.

АНА: Боли ли те нешто?

КАТАРИНА: Ана, како је живот покварен, гром је требало Љубу да удари, сад бисмо биле слободне.

АНА: Склоните се, шта буљите, нема ништа за гледање. Гром је мало ударио моју сестру и сад се девојка одмара.

17.

АУТОБУСКА СТАНИЦА

Ана, Катарина, Живадин, Љубо, Позорник, Борка

Јуџиро, Љубо и Борка ѿрче око ауџибуса.

ЉУБО: Ено га, то је он, онај, са њим су, зауставите аутобус, стани. Изађи злотворе, хоштаплеру. У задњи час. Децу ми је моју отео.

ПОЗОРНИК: Господине, дођите овамо, документа ваша молим.

- ЉУБО: Тако туђу децу у аутобус ставити и одвести, стиди се, лакше би ми било да си ми срце руком извадио и бацио га у бару него да гледам како ми децу отимаш.
- ЖИВАДИН: Пошле су са мном добровољно.
- ЉУБО: Немој да лажеш срам те било, боје те се деца, не смеју ништа да кажу, боје се твоје освете, не бојте се лабудови моји, тата је ту.
- ЖИВАДИН: Ја сам њихов ујак, брат њихове мајке, пошли смо мојој кући, оне су на распусту. Мајка их је пустила.
- ЉУБО: Срам те било, жена лежи у несвести, не позивај се на њу. Повео си их у бело робље, да их продаш муслиманима.
- ЖИВАДИН: То није истина, нека деца кажу.
- БОРКА: Не мешај децу, оне су малолетне. Ово је класичан пример киднаповања. Имаћеш времена у затвору да схватиш шта си урадио.
- ЖИВАДИН: Причаш глупости Борка.
- ЉУБО: Какав је то страхан шок за мене, руке ми се тресу, узети ми моје најмилије, моје све.
- ПОЗОРНИК: Хоћете ли да поднесете пријаву?
- БОРКА: Да.
- ЉУБО: Нећемо. Ја њега разумем, везан је за сестру, уобразио је да су деца његова, млад је и нежења, не желим да се судим са женином родбином, само нека се ово више не понови.
- ПОЗОРНИК: Уозбиљите се господине Дуњићу, слободни сте.
- ЉУБО: Хајде те голубице моје, идемо нашој кући, не да вас тата, хвала полицији, велико хвала, гласаћу за вас и ове године. Дајте ми ваше слатке ручице. Борка, понеси деци ствари. Довиђења и још једном хвала. Дивно вам стоје те нове униформе.

Оду.

18.
ИСПРЕД ЗГРАДЕ
Ана, Ђили

Ана седи испред улаза у зграду, долази Ђили.

- ЂИЛИ: Здраво. Да прошећамо?
- АНА: Отац ми је забранио, могу само око зграде да шетам. Обишла сам четири круга па ми је досадило. Јахала сам ноћас црног коња са црним крилима. Шта си ти ноћас радио?
- ЂИЛИ: Учио сам. Хтео сам да учим, али сам мислио на друге ствари, на тебе највише.
- АНА: Решио си да будеш најбољи у школи?
- ЂИЛИ: Већ јесам најбољи. Путујем сутра на такмичење у Русију, Москва. Вратићу се као победник. То је само део оне приче о којој сам ти причао.
- АНА: И ти одлазиш.
- ЂИЛИ: Вратићу се. Донео сам ти ножеве.
- АНА: Ножеве? Хвала.
- ЂИЛИ: Хоћу да спавам са тобом.
- АНА: Мени се више не спава. Извини. Тужна сам, није ми ни до чега. Али, једне ноћи, доћи ћу у твоју собу. Држи врата отворена.
- ЂИЛИ: Недостајаћеш ми.
- АНА: Сладак си.
- ЂИЛИ: Никог не смемо да се бојимо. Побуна је једини излаз.
- АНА: Пољуби ме. Кад ћемо да се венчамо?
- ЂИЛИ: Чим постанем пунолетан. Тог дана, на мој рођендан, доћи ћу на твоја врата и питаћу те, Ана, хоћеш ли да будеш моја жена?
- АНА: Ђили, дај ми руку, седи крај мене. и ћути, молим те.

19.
СТАН БРЗАКОВИЋА
Ана, Катарина, Љубо

Јујиро. Долази Љубо.

- ЉУБО: Ана, Катарина, спавате ли?
- АНА: Немој да нас бијеш тата, рано је, да смо знале да ћеш доћи, ми бисмо устале и дочекале те стојећи.
- ЉУБО: Зашто тако причаш Ана, одакле мени право да неког ударим? Ја сам вам само доручак донео. Ако желите још да спавате, ја ћу доћи касније.
- КАТАРИНА: Добро јутро тата, драго ми је да видим да си опет онај стари.
- ЉУБО: Децо, смиљугте се. Овако сам вас будио, кад сте биле мале, у школу да идете. Ја се вратим из ноћне смене, из пећи изађем и онда будим моје лептириће, поспане и топле. Кад бисте могле само лепо да памтите.
- АНА: Што нас тако гледаш?
- ЉУБО: Не љути се, ужелео сам вас се. Ваше косе, ваших очију, прстића, ваших погледа. Који си разред Катарина?
- КАТАРИНА: Трећи. Нисам ишла задњих десет дана, нисам имала паре за стан и било ме је срамота да идем боса у школу.
- ЉУБО: Опрости Катарина, опрости. Шта сам вам урадио, мајко моја. Завршићеш, ти си паметна девојка, наћи ћу новац, морам да га нађем. Има начина. Дужан сам ти, много дужан. Дете моје.
- АНА: Биле смо јутрос рано код маме, пробудила се, пита за тебе.
- ЉУБО: Отићи ћу. Много мислим на њу. Зашто не једете?
- КАТАРИНА: Хоћемо и ми тебе да се нагледамо.
- АНА: Мама каже да си несрећан.
- ЉУБО: Истину каже. Она уме да нађе реч, да ствар назове правим именом. Погрешио сам. Мислио сам, може Љубо све да издржи. Не може. Добро је, мама?
- КАТАРИНА: Није.

- ЉУБО: Молићемо се за њу. Облоге од молитве ћемо јој привијати. Ова ти је модрица од мене? Дајте ми руке да вам љубим. Е Љубо, несрећо, опростите ми, ако можете. Треба да одете, док ја не оздравим, морате. Живадин је добар, мио човек, њега нада није напустила.
- АНА: Ходи да те пољубим, тата.
- ЉУБО: Хвала ти.
- АНА: Зашто ми захваљујеш?
- ЉУБО: Зато, што си ме пољубила.
- АНА: Љубим те зато што те волим, што хоћу опет да живимо као што смо пре живели.
- ЉУБО: Ишчупа ћу се ја, оздрави ћу, видећеш, бићеш поносна на мене, то је само слабост увређеног срца. Колико њих у фабрици је било болесно, сви су пили кад су излазили из пећи, унутра је као у утроби земље, и ево, здрави су, као да ничег није било. Могу ја то. Вратићу вам, све ћу вам вратити. Умем да зидам, знам са каменом, дрветом, гвожђем, ваш отац је велики мајстор, био. Ићи ћу на реку да пецам, хранићемо се рибом. Живећемо лепо, ја ћу вас служити. Данас ћу ручак да вам спремим, за почетак, ја сам одличан кувар, за мене су говорили, отац ти је мајку први пут у златари пољубио... златне руке имаш. Само соли нема. Идем по со и по још неке ситнице. Одмах се враћам.

Оде.

- АНА: Диж се госпођице, позвана си на свечани ручак.
- КАТАРИНА: Неће се он вратити. Никад више овакав. То се он од нас опростио.
- АНА: Гадна си кад тако причаш.
- КАТАРИНА: Ено соли, види се одавде. Морам у болницу.
- АНА: Јутрос смо били.
- КАТАРИНА: Имам јако лош предосећај.
- АНА: Катарина, вратиће се тата, видеће да нас нема, нећу да га преварим. Чекај ме.

Оде за њом.

20.
БОЛНИЦА
Ана, Катарина, Живадин

Летње јутро. Коси румени сунчеви зраци романтично обасјавају болничку собу са једним креветом на коме је спакован душек. На кревету, са шиширом у руци, седи Живадин. Улазе Ана и Катарина.

КАТАРИНА: Где је мама?

ЖИВАДИН: Спава.

АНА: У којој је соби сад? Хоћу да је пољубим, можда је пробудим. Где су је преместили? Кажи ми.

ЖИВАДИН: Нема више Ружице. Умрла је.

АНА: Мама, поведи ме са собом мамице, шта ћу без тебе да радим, она је мене волела, ви не знате колико, нико не зна, ко ће сад да ме воли, ко ће косу да ми плете, ко? Хоћу да легнем крај ње, да је загрејем, одведи ме тамо Живадине, хоћу да је видим.

ЖИВАДИН: Видећеш је.

АНА: Она је жива а ти мене лажеш, хоћеш да твоја Ана пати? Катарина, је ли то истина? Ви сте безосећајни. Њена душа је још овде, седи на прозору и гледа нас. Утеши ме мама, помилуј ме...

КАТАРИНА: Изађи напоље. Одвратно је тако бучно свима показивати осећања.

АНА: Мрзим те.

ЖИВАДИН: Пусти је.

КАТАРИНА: Кад је умрла?

ЖИВАДИН: Пре сат и по. Пробудила се на кратко, тражила је да вас види.

КАТАРИНА: Знала сам да ће се то данас догодити.

ЖИВАДИН: Нико није могао да зна.

КАТАРИНА: Кад је отац јутрос ушао у кућу, помислила сам, отишла је.

- ЖИВАДИН: Кад сам дошао, затекао сам двојицу из полиције, као да су знали да ће се пробудити, тај час. Тражили су да потпише да је била пребијена и гурнута са терасе. Сама сам скочила, оставите нас на миру, рекла је. Нећу му дати да живи, кунем се.
- КАТАРИНА: Откуд ти знаш да је он то урадио?
- АНА: Ја сам видела кад је гурнуо, била сам доле на улици. Није хтео да је убије, само је гурнуо.
- КАТАРИНА: Зашто ми то ниси рекла?
- АНА: Шта да ти кажем? Хоћу да верујем да сам то измислила, тако могу да живим даље.
- ЖИВАДИН: Идемо у полицију да им кажеш то што си сада нама рекла.
- АНА: Нећу. Он нам је отац. Хоћеш и без њега да останемо? Ти ћеш нам родитеље заменити, ти који никог немаш? Имао си прилике раније да нам помогнеш, женама си се бавио. Пусти сад, нека се мама одмара.
- КАТАРИНА: Немамо пара да је сахранимо.
- ЖИВАДИН: Немојте ви тиме да се бавите.
- КАТАРИНА: Немој ником од родбине да јављаш.
- ЖИВАДИН: Зашто Катарина, нисмо живели сами на свету?
- КАТАРИНА: Нећу никог да видим.
- ЖИВАДИН: Смем ли саме да вас оставим?
- КАТАРИНА: Не брини. Ми се и за горе спремамо. Иди Жиле, касније ћемо се видети.

Живадин оде.

- КАТАРИНА: Наћи ћемо нас две новац.
- АНА: Волим те, хоћу да знаш да те волим, да запамтиш.
- КАТАРИНА: Знам, волиш ме.
- АНА: Немој да плачеш.
- КАТАРИНА: Тешко ми је Ана, хоћу да пукнем од немоћи, од муке што се ово нама догађа, а знам да нисмо криве, ни за шта. Хајде, идемо да видимо маму.

Оду.

21.
УЛИЦА
Ана, Катарина, Љубо

Девојке иду улицом, угледају Љубу.

- АНА: Ено га отац...
- КАТАРИНА: Продужи.
- АНА: Не можеш, он има права да зна. Тата!
- ЉУБО: Јесте ли поставиле сто за супу? Соли нигде нема, натераће ме да одем у неки рудник у Пољској и ископам је за своје личне потребе. Куд сте кренуле вас две тако уплакране, баш сте се зарозале.
- АНА: Тражимо паре за сахрану.
- ЉУБО: А ко је умро?
- АНА: Мама.
- ЉУБО: Која мама?
- АНА: Наша мама, Ружица.
- ЉУБО: Пара дакле немате? Паре су увек проблем. Ја пара немам, могу само да вам дам благослов. Пођите до општине, они се разбацују парама, летњи фестивал, зимски фестивал, паркови, наћи ће се ваљда за једну сахрану. Није мудро умирати на оволику беспарицу.
- КАТАРИНА: Хајде Ана.
- ЉУБО: Чекајте, ја сам имао обећање, слагали су ме, успео сам само да се разболим, да се све кости у мени распадну. и кућа и дрво и трешња. Због вас три сам ушао, хтео сам да вас изненадим поклонима толико великим да у кутију не могу да се спакују.
- КАТАРИНА: Зашто то нама причаш? Зашто си дозволио да те преваре?
- ЉУБО: Зашто? Молим лепо, Ричард Лавље Срце, енглески краљ који није знао енглески јер је био Француз, имао је смисао за предузетништво, рекао је, кад бих нашао купца, продао бих Лондон. А ја бих Србију, кад би неко хтео да купи, а што да купи кад ће цабе да добије. Ја на сахрану не идем, љут сам на њих, тако отићи без поздрава, без довиђења, увређен сам, ух, свашта бих јој рекао. Није хтела да ме сачека да победим, таква је њена воља била.

- КАТАРИНА: Како да те сачека кад си је убио?
ЉУБО: Марш из улице, безобразнице једна лажљива.
КАТАРИНА: Улица је моја колико и твоја, не можеш да ме отераш.
ЉУБО: Нека се сама сахрањује.
Љубо оде.
КАТАРИНА: Даће Бог да теби помогну овако како ти нама помажеш!
Овде живи онај твој Цане, питај га да нам позајми новац.
АНА: Толико сам пута била код њега, одбиће ме.
КАТАРИНА: Ја ћу. Чекај ме на другој страни улице, склони се да те не види.

22.

ЦАНЕТОВА РАДЊА
Катарина, Цане, Ђирковић

Улази Катарина, нервозна, чека, долази Цане.

- ЦАНЕ: Извините што сте чекали, играм на лондонској берзи, везе су очајне. Ти си сигурно Катарина? Личиш на мајку.
КАТАРИНА: Имам проблем, требам новац за сахрану, мама је јутрос, ако бисте могли...
ЦАНЕ: Ех Боже. Ех Ружице, дете.
КАТАРИНА: Молим вас да ме не узрујавате, помозите ми ако можете.
ЦАНЕ: Ову коверту, оставила је ваша мајка на чување, да вам дам ако она не дође.
КАТАРИНА: Будите искрени, то је ваш новац, није њен?
ЦАНЕ: Твоја мајка га је зарадила, шта ти то мене хоћеш да питаш?
КАТАРИНА: Истина је да је долазила овамо и радила оно што поштен свет не ради?
ЦАНЕ: То је дете моје најстрашнија лаж коју сам чуо у свом дугом животу. Зар ја то теби морам да говорим? Узми ово, иди и завршавај послове. Стани. Шта ћете да обучете?
КАТАРИНА: Ово, ми немамо друге гардеробе.

ЦАНЕ: Даћу вам две црне хаљине.

КАТАРИНА: Нећу црнину. Сашите нам две беле хаљине.

Улази млад човек, њословно̄ изгледа.

ЂИРКОВИЋ: Добар дан, опростите што вас узнемиравам, рекли су ми да бих овде могао да нађем Ану Брзаковић?

КАТАРИНА: Ја сам њена сестра.

ЂИРКОВИЋ: Примите моје саучешће, ја сам инжењер Ђирковић, нови директор фабрике стакла. Молим вас да ми дозволите да све око, немам бољу реч, ваше трагедије, буде моја брига. Фабрика ће поднети све трошкове.

КАТАРИНА: Хвала, саме ћемо, не треба нам нико.

ЦАНЕ: Госпођица хоће да каже да је захвална и да прихвата вашу искрену помоћ, бићемо ваши дужници.

ЂИРКОВИЋ: Нажалост, ми њима дугујемо, молим вас да ми дате времена да то исправим. Сутра у три на градском гробљу, ви позовите свештеника, то је породична одлука, ако сте религиозни.

КАТАРИНА: Да, ми смо хришћани.

ЂИРКОВИЋ: Опростите што сам вас задржао.

Изађе.

КАТАРИНА: Хтела бих да плачем, сама.

ЦАНЕ: Трчи по граду, истерај сузе на кожу, биће ти лакше.

КАТАРИНА: Ви сте тако добри према нама.

ЦАНЕ: Катарина, заборавила си новац.

КАТАРИНА: Нисам.

Изађе.

23.

ЦРКВА

Катарина, градски свештеник

Свештеник се спрема за службу, улази Катарина.

КАТАРИНА: Помаже Бог оче.

СВЕШТЕНИК: Бог ти помогао. Реци девојко.

КАТАРИНА: Мајка ми је умрла.

СВЕШТЕНИК: Имаш ли неки папир? Онај из болнице.

КАТАРИНА: Изволите.

СВЕШТЕНИК: Ружица Брзаковић. Овде пише да је преминула од последица самоповређивања. Нама је забрањено да држимо опело самоубицама.

КАТАРИНА: То није истина.

СВЕШТЕНИК: Овде пише тако.

КАТАРИНА: Дајте ми то.

Поцепа папир.

КАТАРИНА: Шта сад пише? Да је сахранимо без свештеника? Један стотину да убије, доћи ћете, а за њу, добру, због тог папира, нећете?

СВЕШТЕНИК: Разговарај са владиком.

КАТАРИНА: Нећу ни са ким да разговарам. Дошла сам да ми помогнете а не да ми држите веронаук.

СВЕШТЕНИК: Разумем ја тебе али ти мене не разумеш, не смем. Не љути се на мене.

КАТАРИНА: Не љутим се ја него нећу да трпим неправду. Она је убијена, он ју је убио, ова црква је њена, моја, колико и ваша и ја верујем, још увек верујем.

СВЕШТЕНИК: Послушај ме девојко, врати се у болницу, нађи доктора Михајла Славковића, он ми је братанац, реци да те ја шаљем, нека нешто друго напише, плућа, било шта, нађи га и све ће бити у реду. Пожури.

КАТАРИНА: Доћи ћете сутра у три?

СВЕШТЕНИК: И раније.

КАТАРИНА: Колико ће то да кошта?
СВЕШТЕНИК: Ништа. Брзо се врати Катарина.
КАТАРИНА: Ви мене познајете?
СВЕШТЕНИК: Ја сам градски парох, све вас познајем, тебе сам крстио, нисам знао да ћеш израсти у такву лепотицу.
КАТАРИНА: Лепотица. Да можете да ми видите душу окренули бисте главу.

Оде.

24.

ГРОБЉЕ

Ана, Катарина, Живадин, Цане, Карло, Борка,
грађани, радници, свештеник

Врео дан. Гробље на обали реке а преко реке њешачки мост. Сахрана је завршена.

АНА: Немој да ме оставиш, немој да заборавиш на мене.
КАТАРИНА: Молим те, ниси више дете, издржи.
АНА: Моја мама није умрла, само је отишла једним послом и вратиће се. Доћи ће кад будем примала диплому, кад се будем удавала. Стално ће долазити. Куда ме водиш?
КАТАРИНА: Хоћу да избегнемо људе, нећу да се љубим и слушам њихова саучешћа. Идемо оном страном. Где је Жиле? Видео нас је. Добро. Ухвати ме под руку.
АНА: Боли ме стомак. Ено маме, стоји у води!
КАТАРИНА: Опет те молим Ана, и мени је мајка умрла. Куда ћеш? Ана?

Ана ојрчи.

КАТАРИНА: Скочиће са моста, Живадине! Удавиће се, не зна да плива, помози ми.

Ојрчи.

КАРЛО: Шта би? Скочи она мала? Где је сад мој син да гледа. Отпутовао у Русију. Ко је онај што скочи за њом?

- ЦАНЕ: Ујак. Нема је, није испливала. Шта уради дете.
- КАРЛО: Плитко је ту, а мост висок, разбила се. Сад нема ни ујке.
- ЦАНЕ: Хајде да помогнемо.. Ено их, испливаше.
- КАРЛО: Имаће варош о чему да прича до Светог Николе. Извадише их. Срећа те је лето, да је зима, посмрзавали би се. Да је заледило, ко што зна, разбила би се ко парадајз. Види њега, црвен ко алева паприка, офарбо се на нешто доле.
- ЦАНЕ: Бог да га поживи, спасао је дете.
- КАРЛО: Све хоћу да те питам, зашто су оне у белим хаљинама а мајка им умрла?
- ЦАНЕ: Протестују што је нико није заштитио.
- КАРЛО: Види ти то. Ону старију неки дан ударио гром, њој ништа, умре им мајка, ова се дави, много несреће на мало квадрата, далеко им лепа кућа. Хоће ли да буде неко послушење?
- ЦАНЕ: Биће. У мојој кући.
- КАРЛО: Да се иде онда, да не закаснимо. Била лепа сарана. Одлична.
- Оду.*

25.

АМБУЛАНТА

Ана, Катарина, Живадин

Ана седи на клупи умована у чаршав, долази Живадин.

- КАТАРИНА: Добро си?
- ЖИВАДИН: Опрали су ме алкохолом и дали ињекцију, проћи ће, не обраћај пажњу. Ана мала, како си? Неће да прича?
- АНА: Како си смешан. Алергичан на воду, да свиснеш.
- ЖИВАДИН: Зашто си то урадила?
- АНА: Наједном, није ми се више живело. Угледала сам маму, где стоји у води, држала је у руци лутку, жуту камилу, коју сам изгубила на плажи кад сам била мала, пошла сам да је загрлим.

- КАТАРИНА: Ђавола си ти видела, будало неодговорна, егзибиционисткиња. Што си је вадио, требало је да остане доле, да после мајке сахраним и сестру и онда и ја да се убијем. Издајнице.
- ЖИВАДИН: Изађи Катарина.
- КАТАРИНА: Нећу. Хоћу ли од сад морати да те надзирем, да склањам стакло и ножеве од тебе, да те скидам са бандера и високих грана, тако си испланирала мој живот? Кукавице.
- АНА: Нећу да се убијем теби у инат.
- ЖИВАДИН: Опрости јој.
- АНА: Шта има она да ми прашта?
- КАТАРИНА: Никад. Никад јој нећу опростити, живела не живела. Не зато што је не волим, у пакао ћу ићи за њу, него зато што ме не воли.
- АНА: Немој да лажеш. Жиле, дај ми онај твој нож, нека буде код мене. Покажите да имате поверења.
- КАТАРИНА: Дај јој.
- АНА: Хвала.
- ЖИВАДИН: Зови такси Катарина, идемо код мене у хотел.
- АНА: Каћа?
- КАТАРИНА: Молим.
- АНА: Волим те.
- Катарина изађе.*

26.

БОРКИНА КУЋА
Борка, Љубо

Јуџиро. Борка се облачи, долази Љубо.

- БОРКА: Где си ти? Чекам те од јуче после подне, зашто ми то радиш?
- ЉУБО: Ухвати ме умор на железничкој станици, легнем, заспим и усним страشان сан. Донео сам одлуку.
- БОРКА: Какву одлуку?

- ЉУБО: Чућеш. Причај ми, јуче шта је било? Удрвенићу се чекајући да проговориш.
- БОРКА: Сишао читав град на гробље, толико људи није било ни кад су сахрањивали председника општине. Болесна знатихеља их довела. Твоје ћерке обукле беле хаљине, замисли безобразлук богохулни. Одмах је кренуо жамор, протестују због мајке.
- ЉУБО: Је ли ко питао за мене?
- БОРКА: Сви.
- ЉУБО: Ко је држао говор?
- БОРКА: Нико. Ана је скочила са моста, ујак је извадио, скандал и срамота. Од кад сам ја теби говорила да су ти Дуњићи луда фамилија.
- ЉУБО: Половична је на мајку. Да је хтела да се убије убила би се а не би циркус правила. Не волим то дете. Обићи их, види шта раде, онај Живадин је још у граду, можда неку заверу кују. Много се о Љуби прича ових дана. Морам да идем једним послом.
- БОРКА: Ствари су ти испеглане, купила сам ти нове ципеле.
- ЉУБО: Зашто ти мене толико пазиш?
- БОРКА: Брат си ми.
- ЉУБО: Има браће па се боду ножевима.
- БОРКА: Ти си другачији.
- ЉУБО: Какав сам то ја?
- БОРКА: Једини. Мој. Не дам на тебе. Ником.
- ЉУБО: А твој живот?
- БОРКА: Живећу, има времена. Само да дочекам да се ти усправиш.
- ЉУБО: За сутра ујутру спреми ми бело одело, убери белу ружу из баште, наћи ми ону муштиклу од слонове кости и цигарете са белим филтером да ми купиш.
- БОРКА: Куд си такав наумио?
- ЉУБО: У фабрику. Звали ме да дођем сутра у осам, почиње владавина новог генералног директора. А он ће ми рећи, жао ми је Брзаковићу, ви сте у инвалидској пензији, нећу да слушам ваше фантазије и вучем се по суду због ваших тужби, сматрајте да је наш разговор завршен.

- БОРКА: Смењено је читаво руководство, опет су велике послове са стаклом започели, ко зна, можда је тај младић поштен.
- ЉУБО: Задњи поштен је умро, давно.
- БОРКА: Не смеш да губиш наду.
- ЉУБО: Од наде пропадох, да се нисам надао данас би био здрав и весео, немој да ме гњавиш тим причама. Свеједно, отићи ћу да изгубим још једну изгубљену битку. Сад морам да идем. Борка, ја ћу умрети сутра.
- БОРКА: У реду, заједно ћемо, као што смо се скупа и родили. Срећно.

Љубо изађе.

27.

БОРКИНА КУЋА

Борка, Катарина

Тихо улази Катарина, Борка са актен ташном се спрема да пође.

- КАТАРИНА: Сметам ли? Да нисам прерано дошла?
- БОРКА: Катарина? Уђи. Спремам се на суд, али имам времена. Седи.
- КАТАРИНА: Хвала, нећу да те задржавам.
- БОРКА: Отац ти је малочас био ту.
- КАТАРИНА: Знам. Чекала сам да оде.
- БОРКА: Да?
- КАТАРИНА: Не умем да разговарам са њим.
- БОРКА: Грешеш. Буди добра с њим, лепа реч отвара и његова врата.
- КАТАРИНА: Разумем.
- БОРКА: Могу ли да ти помогнем?
- КАТАРИНА: Крштеницу своју и очеву не могу да пронађем, хоћу личну карту да извадим, мислила сам, можда то стоји код тебе?
- БОРКА: Случајно, да. Изволи.
- КАТАРИНА: Љубо се данас неће враћати?

- БОРКА: Зашто?
- КАТАРИНА: Молила бих те да разговараш са њим, да нас пусти да одемо?
- БОРКА: Ваше место је уз њега, Катарина.
- КАТАРИНА: Разумем.
- БОРКА: Али, разговараћу са њим, зашто не. Међутим, кад ће се вратити не знам, рекао је доћи ће јуче по подне, а дошао је јутрос. Такав је он, свом оцу на помен није дошао, вашем деди.
- КАТАРИНА: Ја њега слабо памтим, деду.
- БОРКА: Жалосно је то, али, Љубо га је био мало запоставио, мало твоја мајка није волела да га види и деца нису упамтила деду. Много вас је волео и на Љубу је био јако поносан. Хоћеш ли чај?
- КАТАРИНА: Не, хвала.
- БОРКА: Љубо је мученик растрзан, судимо се са фабриком, процес се одужио а он нестрпљив... тако. Средиће се он, ожениће се неком пристојном женом и почеће из почетка. Млад је, још ни пола живота није потрошио. Твоји родитељи су се развели пре две године, то знаш?
- КАТАРИНА: Деда је сахрањен на нашем гробљу?
- БОРКА: Јесте, зашто питаш? Хоћеш да га обиђеш?
- КАТАРИНА: Да.
- БОРКА: То је лепо од тебе.
- КАТАРИНА: Где је сахрањен?
- БОРКА: Уђеш на капију, идеш право, друга стаза десно, четврти споменик у реду. Тамо лежи твој деда. Лако ћеш наћи. Даћу ти новац да купиш цвеће.
- КАТАРИНА: Нисам мислила да му однесем цвеће него да му се опоганим на гроб, много нас је његов род задужио.
- БОРКА: У материну марш из моје куће напоље!
- КАТАРИНА: Довиђења.

Изађе.

БОРКА: Рећи ћу те ја Љуби, не бој се да нећу ћерко мајчина.

Телефонира.

БОРКА: Хало, хотел “Европа”? Љубу Брзаковића молим, мајстора Љубу, обично сврати код вас у ово доба, сестра га тражи, хитно је. Сачекаћу.

28.

УЛИЦА

Катарина, Љубо

Катарина иде улицом, Љубо искочи изпред њу.

ЉУБО: Ухватио сам те птицо јаребицо.

КАТАРИНА: Уплашио си ме.

ЉУБО: Ниси знала да сам ту иза угла и да те чекам? и да сам трчао да те пресретнем и замку ти спреим? Слушај матора, никад више Борки да ниси рекла ружну реч, ни о њој ни о мом оцу. Она је за тебе богиња, недодирљива.

КАТАРИНА: Пусти ме, боли.

ЉУБО: Тек ће да те боли. Ако још једном будеш невоспитана, ухватићу те, везаћу за кревет и употребљаваћу те као жену док ти очи не испадну и уши не отпадну.

КАТАРИНА: То сам ја, Катарина.

ЉУБО: Разумеш?

КАТАРИНА: Да, тата.

Катарина оде.

29.
СЕОСКА ЦРКВА
Љубо, Цоле

Брда. Ливаде, шуме. Сеоска црква. Врућ дан. Пред црквом седи љошша шездесећ година сћар, изуо цићеле, задигао манићу на колена, сунча се. Долази Љубо, задихан и уморан.

- ЉУБО: Високо нам преци куће подигоше.
 ЦОЛЕ: Помаже Бог Љубомире.
 ЉУБО: Одмараш?
 ЦОЛЕ: Имао сам сахрану а сунце запекло, миш и мачка заједно легли на леђа па дахћу. Изгоресмо. Много је вруће не ваља ништа да се ради.
 ЉУБО: Ко је умро?
 ЦОЛЕ: Мирко Томић.
 ЉУБО: Од чега је умро?
 ЦОЛЕ: Осамдесет и трећа, од чега.
 ЉУБО: Лепо. Ја четрдесет и прву па опет мора да се мре.
 ЦОЛЕ: Којим добром си горе у село дошао?
 ЉУБО: Није добро.
 ЦОЛЕ: Дуго се нисмо видели. Славу не славиш, водицу не светиш.
 ЉУБО: Бог мене оставио а ја цркву. Чуо си ти све. и отуда лете птице причалице.
 ЦОЛЕ: Причају људи свашта, ја нећу ни да слушам ни да памтим. Тражио сам те око ђурђевдана, ниси хтео врата да ми отвориш.
 ЉУБО: Истина је, рођаци смо, нећу да се браним, тако је било.
 ЦОЛЕ: Знаш шта Љубомире, сваког од нас може да удари несрећа, притисне болест. Опет, треба човек остати. Не ваља у другом кривца тражити, него се у своје срце загледати. На њему је написано зашто је тако како је. Све. Само треба да прочиташ. Веруј ми.
 ЉУБО: Слатка ти је та прича. Хоћеш да кажеш, за све што ми се догоди, ја сам крив? и ја сам православан, знам да грех на прсима мора да се носи, али претера га рођаче.

- ЦОЛЕ: Не кажем ја. Не мораш ти да будеш крив, али мораш одговорност да понесеш.
- ЉУБО: За све?
- ЦОЛЕ: За све.
- ЉУБО: Ништа ја тебе не разумем. Брзо причаш, навикао си тако, посао да отаљаш и узмеш паре.
- ЦОЛЕ: Има међу нама свештеника које привлачи новац а има нас који верујемо у Створитеља, његову моћ да суди и пре-суђује човекова дела. Немој да уопштаваш, ако уопштаваш, глуп си. Кажи Љубомире.
- ЉУБО: Дошао сам да се исповедим. Не питаш ме зашто?
- ЦОЛЕ: Уђи у цркву, питаћу те.
- ЉУБО: Нећу тамо него горе, на ливади испод чесме. Свети Јован је крстио Христа у реци, можеш ти мене да исповедиш. Ја нисам обичан човек.
- ЦОЛЕ: Добро, горе је свежије. Сачекај да се обујем.

30.
ЛИВАДА
Љубо, Цоле

Мирис њокошене њраве. Извор воде. Поглед на чеџири сџиране свеџа.

- ЦОЛЕ: Слушам те.
- ЉУБО: Умрећу сутра. То ће овако да изгледа: вода, дете у води као риба, неко ме гурне, ја падам у воду, а то дете ме дочека и заплете се око мене као конопци, ја једем бусење са дна реке, и готово. То ће сутра да се деси. Ти си видовит, ти то можеш да видиш. Зато хоћу опело да ми одржиш, сад.
- ЦОЛЕ: Живом човеку? Не.
- ЉУБО: Не могу да поднесем мисао да ћу бити мртав кад ми буду држали опело, а ко зна да ли ће ме икад наћи у реци. Молим те.
- ЦАНЕ: Прoшетали смо, напили се воде, хајдемо доле.

- ЉУБО: Чекај...
- ЦАНЕ: Дошао си представу да правиш и да ме малтретираш.
- ЉУБО: Нисам, свега ми. Дај ми руку, не одбијај ме. Погледај лепоту. Чија је она ливада са цветовима подно цркове шуме?
- ЦОЛЕ: Твоја. Твог оца.
- ЉУБО: Немогуће да је овако лепо. и пре је било само ја нисам видео. Не пијем, хоћу да умрем трезан. Нигде се нисам тако добре воде напио као на овом извору. Тешко ми је да причам, али испричаћу ти свој живот. Може ли он да ме чује, Бог?
- ЦОЛЕ: Чује те.
- ЉУБО: Од толиких људи на земљи, он да препозна баш мој глас, Љубе Брзаковића, како то може?
- ЦОЛЕ: Зато што је Бог.
- ЉУБО: Нисам задовољан одговором.
- ЦОЛЕ: Чује те зато што у теби станује.
- ЉУБО: Ти верујеш, у то?
- ЦОЛЕ: Ко се коме овде исповеда?
- ЉУБО: Кажу да сам убио своју жену.
- ЦОЛЕ: Јеси ли?
- ЉУБО: Не прекидај ме, нисам завршио. Што је та умела да трпи и прашта. Сви су за њу били добри, а ја најбољи. Љубо мој, Љубане, биће добро, не љути се, опрости им, опрости нам, то је само судбина. Тако је то она. Била је поклон који ја нисам заслужио. Уништавала ме је том својом добротом и покорношћу. Тукао сам је док се не обезнани, и док у несвести лежи, лежи са осмехом на лицу, покорна. Иди, кажем, узми ствари, иди својима, биће ти боље, почни други живот, бежи. Вратим се кући, она пере, пегла, чисти. Ђути. Волела ме. А некад смо лепо живели. Ја сам радио, много сам зарађивао, све сам кући доносио, а она је штедела. Их. Како смо лепо живели, ништа нисмо знали, били смо невини. Ђерке ме мрзе, не, не једна посебно него обе, заједничком мржњом. Гледају ме, а ја видим себе како без главе седим. Зашто ја сутра морам да умрем? Помози ми да живим, хоћеш ли? Ја радост нисам осетио. Не бих да

умрем, ако је то некако могуће? Хеј Боже, чујеш ли ме, смилуј се, ехеј, Љубо те моли, подари ми још једну годину! Викнуо сам најјаче што сам могао, чуо ме је ваљда.

ЦОЛЕ: Је ли истина да си је убио?

ЉУБО: Нисам. Само сам је гурнуо да видим да ли уме да лети. Појма нема. Децу сам тукао да их васпитајем, да схвате да су беда, мржња, подлост, несрећа, свуд око њих... сваки ударац је био мудра реч коју неће заборавити, оне се неће заносити стицањем ствари, биће скромне и издржљиве, велике људе сам од њих направио, челичне, поднеће оне сваку лаж, сваки бол, отворио сам им врата, гледајте девојке, то је свет, гори од нашег оца, хиљаду пута... А пио сам, да смањим осећај гађења према људима, безуспешно. Ја сам се реду супроставио. А знаш каква је казна? Смртносна. Осврни се Цоле, погледај и разумећеш зашто ме боле очни живци од призора које видим. Патња, само патња и патња. Види ово време, погледај шта нас је задесило? Пас кукуриче, птице лају на грани, воде теку узводно, праведни се исповедају а нељуди славе победу и успињу се на небо. Није ваљда да је тако, увек било? Кајем се, кајем, ништа више не могу да поправим. Истине ради, све три су ме нервирале, она, Ружица највише, опет, обе руке бих дао да устане и раменима бих је грлио... Слушаш ли ме?

ЦОЛЕ: Не.

ЉУБО: Опело, рођаче.

ЦОЛЕ: Не може живом човеку.

ЉУБО: Нисам ја жив, ово што видиш то је инерција, заостали покрети, ја сам изнутра сагорео, нема ничег у мени, само остаци паљевине, гар и чађ. Погледај како сам се савио и понизио молећи те. Испрати ме. Понео сам свећу, жито, вино...

ЦОЛЕ: Лези.

ЉУБО: Хвала ти, намучио сам те.

ЦОЛЕ: Биће ми задовољство.

Почне опело.

31.
СТАН БРЗАКОВИЋА
Ана, Катарина

Јујиро. Дува појоли вејтар. Катарина седи за столом.

КАТАРИНА: Ана, дођи овамо. Остави мамине ствари.

Долази Ана.

АНА: Звала си ме.

КАТАРИНА: Седи. Отићи ћеш код Жилета у хотел. Немој да долазиш до сутра, ни због ког разлога.

АНА: Нећу да се раздвајамо.

КАТАРИНА: Мораш да одеш одавде.

АНА: Зашто?

КАТАРИНА: Рећи ћу ти сутра.

АНА: Хоћу одмах да знам. шта кријеш од мене Катарина? Убићеш га? Заједно ћемо, ја ћу да идем у затвор, рећи ћу полицији, ја сам то урадила.

КАТАРИНА: Остави ме, једва сам снагу сакупила.

АНА: Катарина, молим те.

КАТАРИНА: Не.

АНА: Ако ме отераш наћи ћу Љубу, рећи ћу му, часну реч ти дајем. Ја сам млађа, мање ћу добити, можда ме сасвим ослободе. Глупо је да обе идемо у затвор. Договоримо се.

КАТАРИНА: Нема договора. Иди Ана.

АНА: Издржаћу, нећу се уплашити, ти ћеш ми рећи шта да радим. Катарина, ако ти одеш у затвор, ја нећу да живим. Имам ножеве, Ћили ми је донео, види какви су, страва. Знаш шта, мораћемо после да седимо крај њега бар сат времена да се сасвим уверимо да је мртав. Добро. Шта ћемо сад да радимо?

КАТАРИНА: Чекаћемо.

АНА: Зашто се скидаш?

- КАТАРИНА: Упрскаћемо хаљине крвљу, нећемо имати у чему да бежимо. Скини се и ти. Стани лево од врата, а ја ћу десно.
- АНА: Бојиш се?
- КАТАРИНА: Не могу да дишем од страха.
- АНА: Ми смо анархисткиње. Не пристајемо на стварност. Тресу ми се колена. Морам да седнем. Испаде ми нож. Руке су ми мокре. Долази.
- КАТАРИНА: Како знаш да долази?
- АНА: Видим га како иде улицом у белом оделу. Стварно ћемо да га средимо? Ми против њега? Невероватно. Морам да запалим цигарету.
- КАТАРИНА: Ти пушиш?
- АНА: Не, ово ми је први пут.
- КАТАРИНА: Отроваћеш се тим будало.
- АНА: Морам, страх ме.
- КАТАРИНА: Дај ми један дим.
- АНА: Удаћеш се док будем била у затвору?
- КАТАРИНА: Неће бити затвора, одмах бежимо за Грчку. Не враћам се овамо. Мрзим ову земљу, све овде мрзим.
- АНА: Кад прође ово, живећу сточетрдесет година, дуже, двеста, никад нећу умрети. Прошао је поред зграде.
- КАТАРИНА: Доћи ће, данас нас није тукао, неће пропустити.
- АНА: После, ми ћемо бити злочинци?
- КАТАРИНА: Убио ми је мајку.
- АНА: Можда је боље да га тужимо?
- КАТАРИНА: Обуци се и иди.
- АНА: Где да га ударим?
- КАТАРИНА: Где год стигнеш.
- АНА: Добро. После ме водиш на колаче. Обећаваш?

32.

ФАБРИКА

Ђирковић, Љубо, радници, гости

Свечана сала фабрике. Прејуна. Мала бина, засијаве државне и фабричке. Пред микрофоном сјоји Ђирковић, иза њега Љубо у белом оделу

ЂИРКОВИЋ: Поштовани пријатељи, Говорићу кратко, ценећи ваше време и умор. Нов сам овде и потрудићу се да ме врло брзо упознате. Ја сам васпитан да верујем како у сваком сукобу добра и зла, добро на концу побеђује. Човеков живот је обично исувише кратак да би страдалник у то могао да се увери, али само са тим веровањем, труд који чинимо има смисла, на овом простору у ком смо се затекли вољом заједничке судбине. Сакупили смо се да сви заједно утврдимо да је упркос свему, овде добро добило битку и правда показала своје храбро лице. Као друштво, појединци и национална целина, васпитавани смо у духу жртвовања за следеће генерације. Следећи, то су наша деца, унуци, потомци, они које волимо и које ћемо тек волети. Ми ћемо трпети, одрицати се, брзо пролазити кроз живот, али зато ће следеће генерације уживати плодове нашег труда, но, следећа се већ генерација жртвује за ону следећу, за боље сутра долазеће генерације, она тамо за ону тамо... Стотину година је потрошено на тај друштвени идеал, за срећу коју још ни једна генерација није дочекала. Тај друштвени идеал се зове прогрес. Прогрес је штафета коју трче генерације и ниједна не стиже на циљ, прогрес је еуфемизам за жртвовање без смисла и краја, прогрес је уже око врата обешеног човека. Наше друштво је прогресивно. Али ми ћемо се овде, у нашој кући, фабрици, понашати антипрогресивно. Стаћемо и погледаћемо људе око нас и упитаћемо се, како ми то живимо. Почећемо од случаја који се догодио овде, случаја у ком се већ била зачела жртва за добробит следеће генерације. Љубо Брзаковић је постао главна тема у нашем граду, његов подвиг и последице. На некој другој географској ширини Љуби не би одузели три године живота које више нико не може да му надокнади, бар му те године не би отео неко гори од њега. Подсетимо се, децембра месеца, пре три године Брзаковић је ушао у пећ број два, санирао квар на температури од три и по хиљаде степени кад се део унутрашњег зида

обрушио на њега. Но он је посао завршио и спасао фабрику хаварије, и много људских живота у њој, и, на крају провео тешких година дана у болници из које је изашао као пензионер. Обећану надницу за улазак у пећ није добио, ја је ево овде, држим у руци. Држим такође и план за малу радничку кућу коју ћемо сви, по лепом народном обичају, јесенас подићи мобом за Љубу и његову породицу. Даље. Четири патента су му украдена и пререгистрована на туђа имена, да вас подсетим, та су решења појевтинила производњу стакла за седам посто, у вредности од десетак радничких кућа. На рачун тих патената неки су се људи добро окористили, влада их је сменила из других разлога додуше, суди им се и очекујемо брзу и потпуну сатисфакцију. На крају, срећан сам што могу да дам на поклон овај сат на чијој полеђини је угравирано: правда и пријатељи.

ЉУБО: Ради ли сат? Ради.

БИРКОВИЋ: Без директне кривице и нов у овој ствари али као припадник друштва у коме се производи тихи терор, ја преузимам свој део одговорности и молим Љубомира Брзакловића да ми опрости. Изволите. Желите ли да се обратите колегама?

ЉУБО: Ја, било би ми лакше да су ме јутрос отерали, ја сам био дошао да закуцам на још једна затворена врата, давно нисам чуо лепе вести... хтео бих да поздравим своју сестру Борку, ћерке Ану и Катарину, супругу Ружицу, хвала вам, много вам хвала што сте ми извадили нож из леђа, већ сам се био навикао да ходам са њим, хвала...

Айлауз.

33.

СТАН БРЗАКОВИЋА

Ана, Катарина, Љубо

Ана и Катарина стоје крај врати, чекају.

АНА: Шта радиш то? Ниси нормална.

КАТАРИНА: Сечем косу.

- АНА: Немој, молим те. Зашто сад?
- КАТАРИНА: Одлазим. Опраштам се од старе Катарине, она је била дете ова је постала војник.
- АНА: Ја то не могу да гледам. Знаш шта ми је Ђили рекао кад смо се љубили? Твоје су усне као вреле вишње. Ушао је у зграду, пење се. Нећу се уплашити, не брини, уз тебе сам, ударићу прва...

Ошварају се враиша, улази Љубо, Ана му се баци око враиша.

- АНА: Тајо мој лепо, волим те!
- ЉУБО: Мичи се с мене гадуру мала, напарфемиси се и почешљај па ми приђи. У гаћама у сред дана, ленчуге једне и бангее, даље од мене. Гледам вас и питам се на глас, то ли су деца Љубе Брзаковића, легенде овдашње који је ухватио аждају за реп, деца цара Гркљана? Са вама ја да живим, не, хвала господо. Нови живот, нова кућа, нова жена, нова деца. Од овог тренутка, једанаест и петнаест, не признајем вас за ћерке. Ко је овде међу присутнима ушао у пећ? Ко је патенте смислио, ко је добио сат са посветом, ко овде има диплому средње школе? Ја. Шта имам ја са вама да тражим? Стално кукумавчите, цмиздрите, слините и паре тражите. Ево пара да имате за пут, то је Љубо зарадио. Идем. Кад се будем вратио да вас не видим овде, никад више. Пре него што одете отворите широм прозоре, да изађу ваши мириси. По један шамар свакој да ме озбиљно схватите и последњи поздрав од мене будућег вама бившима.

Оде.

- АНА: Извини. Хтела сам да урадим нешто добро, да останемо породица. Одлазиш? Хоћемо ли се видети, једном?
- КАТАРИНА: Не знам.
- АНА: Нећеш да се поздравиш са мном?
- КАТАРИНА: Не.
- АНА: Срећан ти пут Катарина.

Катјарина оде.

34.
УЛИЦА
Ана, Живадин

Живадин иде улицом, види Ану како ѿрчи, заусџави је.

- ЖИВАДИН: Где сте вас две, стани, куда ћеш?
АНА: Пусти ме.
ЖИВАДИН: Где је Катарина? Шта се догодило?
АНА: Бежи!
ЖИВАДИН: Ана?

Она се оѿрѓне, одѿрчи, Живадин за њом.

35.
ГРАДСКА ПИЈАЦА
Љубо, Борка, Ана, Живадин

Тезѓе, ѿродавци, куѿци, Љубо и Борка се ѿробијају кроз ѳужву.

- ЉУБО: Обрати пажњу, гледају ме, цене моју победу, језике сам им свима завезао. Питају се куд сад то Љубо иде? Љубо води своју сестру на ручак, својим парама да плати. Сунце сија, топови пуцају, заставе се вијоре. Зашто идемо кроз пијац, ено чесме, искочиће неко дете из гомиле и удавиће ме у води. Нећу туда.
- БОРКА: Нема никаквог детета, само си ружно сањао.
- ЉУБО: Дете вози воз, дете вози камион, дете плива реком.
- БОРКА: Седи да се одмориш, попи један сок, много је вруће.
- ЉУБО: Отерао сам децу, рекао сам им да се никад не врате, погрешно сам.
- БОРКА: Ниси, снаћи ће се оне.
- ЉУБО: Али ја се нећу снаћи. Морам да их нађем и вратим. Зашто си ме довела у ову гужву?
- БОРКА: Нема гужве, чини ти се.

- ЉУБО: Борка буди уз мене, ако паднем у воду држи ме за руку да се не утопим.
- БОРКА: Нема овде воде.
- ЉУБО: Чујеш? Тече река испод града километар дубока, стро-валиће се земља и све ћемо да се подавимо. Јој, Што нисам птица да полетим...
- БОРКА: Јуче си тврдио да ћеш умрети па видиш жив си. Све је нормално.
- ЉУБО: Мислиш да је опасност прошла?
- БОРКА: Водим те у бању живце да одмориш, и мени је потребан одмор.
- ЉУБО: Бање леже на води, нека, имам ја шлауф, не можете ми ништа. Нисам смео да их отерам, оне су моје девојчице, нађи ми их.
- БОРКА: Хоћу, тражићемо их заједно.
- ЉУБО: Нећу да умрем Борка.
- БОРКА: Идемо у болницу, доктори теби требају. Само да се извучем из ове гужве.

Дојрчи Ана.

- АНА: Љубо!
- ЉУБО: Ана, љубави...

Ана хиџро ѿређе ножем ѿреко Љубиноѿ ѓрла и ѿобегне.

- БОРКА: Љубо? Устани. Шта ти је урадила? Дужи се, наређујем ти, победили смо, опет си међу свима највећи, не лежи тако, усправи се, Љубомире!

Дојрчи Живадин.

- ЖИВАДИН: Склоните се, зовите полицију, ја сам то урадио, ја сам Живадин Дуњић, убица, ја свирам цез...

36.
ПОСЛАСТИЧАРНИЦА
Ана, полицајци

*Ана седи за столом, мирно једе колач. Улазе два полицајца из интер-
вентног вода наоружани дуљим цевима.*

ПРВИ

ПОЛИЦАЈАЦ: Одговара опису. Види је. Дете. Ти си Ана Брзаковић?

АНА: Јесам.

ПРВИ

ПОЛИЦАЈАЦ: Где ти је нож?

АНА: Нож? Изволите.

ДРУГИ

ПОЛИЦАЈАЦ: Шта то уради девојко?

АНА: Оно што си ти морао да урадиш. Где си био све ове
године? Јурио си лопове а што пребијена деца вриште у
четири зида, брига те.

ПРВИ

ПОЛИЦАЈАЦ: Није то наш посао.

АНА: Сви сте ви кукавице само се правите да нисте. Да нисте, не
би било плача.

ПРВИ

ПОЛИЦАЈАЦ: Идемо. Диж се.

АНА: Сачекајте да поједем кремпиту.

ДРУГИ

ПОЛИЦАЈАЦ: Нека је, имамо времена. Пријатно Ана.

АНА: Хвала.

37.

ЗАТВОР

Ана, Катарина, чувари

Соба за разговор. На столици седи Катџарина у црној кожној јакни, сукњи, зашћегнуће косе, озбиљна и љривлачна. Мирна. Чека. Уводе Ану у зашворском оделу, она седа љреко љућа Катџарине.

КАТАРИНА: Ана моја.

АНА: Не смемо да се љубимо, прошли пут су ме казнили. Овде кажу, кад изађеш љуби се до миле воље.

КАТАРИНА: Ана лепи мој, како си?

АНА: Одлично. Данас је осамдесетседми дан од како су ме ухапсили. Још хиљаду осам дана и онда ћу да те загрлим и нећу те пуштати док ми руке не утрну.

КАТАРИНА: Много је то.

АНА: Није, казна за малолетнике је петнаест година, јер било је подмукло убиство и са предоумишљајем итд, али пошто нас је мучио, тако.

КАТАРИНА: Много је.

АНА: Да си само видела суђење, страва, сви су дошли, фабрика, комшије, мој разред, написали су петицију, директор фабрике је рекао “дозволите ми да робијам уместо тог детета”. То ме нервира, кад кажу дете, ушла сам у седамнаесту годину. Писала си ми да певаш дез, је ли то истина?

КАТАРИНА: Да.

АНА: Да умреш, да ми је неко рекао да ће моја сестра да живи од певања, лудо.

КАТАРИНА: Живадин ме наговорио. Тамо га сви воле. Поздравља те. Следећи пут ће он доћи, смењиваћемо се.

АНА: Како живиш тамо?

КАТАРИНА: Трудим се да не живим док ти не изађеш. Дај ми руку.

АНА: Немој.

КАТАРИНА: Како бих се радо заменила са тобом, знала бих да си на сигурном, не би ми луде мисли долазиле у главу.

- АНА: Добро је овде, једемо три пута на дан, учим за фризера, шишамо једни друге, овде су сви млади, као ја. Из фабрике увек неко дође, нуде ми посао кад изађем.
- КАТАРИНА: Ти ћеш са мном, што даље од Србије.
- АНА: Знам да си ишла у мртвачницу да видиш Љубу, ставила си му прст у рану да се увериш да ли је мртав. Ником ти не верујеш.
- КАТАРИНА: Ко ти је то рекао?
- АНА: Борка. Стално ме обилази.
- КАТАРИНА: Одвратно.
- АНА: Каже да личим на Љубу, тако одржава сећање на брата. Гледа она мене, гледам ја њу.
- КАТАРИНА: Живадин ти је послао пара.
- АНА: Нећу, много сте се истрошили на мене.
- КАТАРИНА: Цане је све платио. Рекао је да је Љубин стриц, неки наш деда.
- АНА: Их, сад ми то кажеш? Како је то, све, ненормално. Знаш ли да је Цане опљачкао златару, ту у центру, усред дана?
- КАТАРИНА: Зашто, он има пара?
- АНА: Није могао да издржи да не проба још једном стари занат, узео је поклопац са шахта, разбио излог, узео накит и кад је бежао упао у исти шахт. Заборавио, године. Добио је условно, као стари познаник, и платио штету. Обожавам га. Цане је чудо.
- КАТАРИНА: Опрости ми Ана, што сам отишла оног дана. Опрости.
- АНА: Немам ја шта да ти праштам. Раније сам се свега плашила, сад више не, никог. Да је Љубо жив, ти и ја се никад не бисмо виделе. Овако, ти си крај мене, чвршће него икад, и заувек. Не кајем се. Није ми жао. Поносна сам. Ја прављам свет, мало по мало. Тек ћемо нас две да се науживамо, само да жива изађем одавде.
- КАТАРИНА: Ана...
- АНА: Јеси ли била код маме?
- КАТАРИНА: Идем, сад.

АНА: Направила сам птицу од папира, однеси јој. Морам да идем.

КАТАРИНА: Брзо ћу опет доћи.

АНА: Немој, далеко је Холандија, немој да се трошиш, него пиши ми, то ме држи да се не обесим. Певај Катарина. Воли ме. Волим те.

Одведу је.